

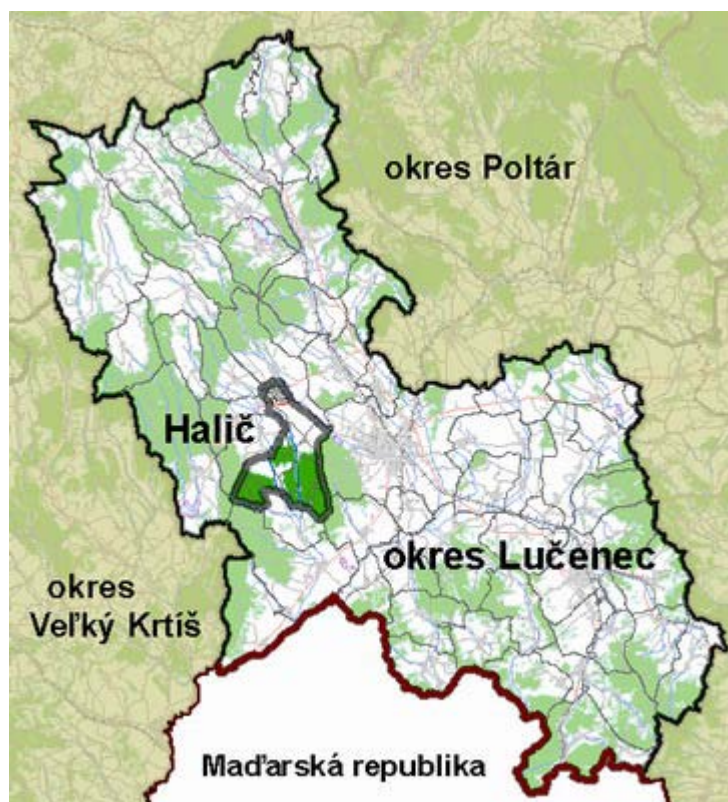

PROGRAM

HOSPODÁRSKEHO, SOCIÁLNEHO A KULTÚRNEHO

ROZVOJA OBCE HALIČ

na obdobie 2006-2013

Halič 2006

OBSAH:

1.	Poslanie Programu	3
2.	Vízia mesta	4
2. 1.	Prioritné rozvojové oblasti, vízia obce.....	4
2. 2.	Úspešné projekty v obci Halič.....	7

- Analytická časť-

3.	Audit zdrojov.....	8
3. 1.	Charakteristika obce Halič	8
3. 2.	Demografická štruktúra obce	9
3. 3.	Nezamestnanosť a ekonomická aktivita občanov.....	12
3. 4.	Technická vybavenosť obce	13
3. 5.	Zaujímavosti a história obce	15
3. 6.	Organizačná štruktúra v obci, malé a stredné podnikanie.....	17
3. 7.	Životné prostredie	19
4.	SWOT analýza	22

- Strategická časť-

5.	Problémové oblasti a stanovenie cieľov rozvoja.....	24
6.	Inštitucionálna a legislatívna úroveň	27
6.1.	Rámec opatrení pre Kohéznu politiku (politika súdržnosti) na roky 2007- 2013.....	27
6. 2.	Oblasť legislatívy.....	29
6. 3.	Oblasť inštitucionálnej podpory.....	31
6.4.	Teritoriálne priority Programu rozvoja vidieka.....	31
7.	Priority obce Halič a návrh financovania.....	33
8.	Akčné plány	41
9.	Záver.....	44
10.	Prílohy – Uznesenie obecného zastupiteľstva	45

1. POSLANIE PROGRAMU

Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja (ďalej PHSKR) obce Halič je spracovaný podľa zákona č. 503/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov (zákon č. 351/2004) o podpore regionálneho rozvoja. Materiál je spracovaný v súlade s Programom hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja BBSK a kopíruje priority kohéznej politiky EU v nadväznosti na strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámce pre intervencie fondov na európskej úrovni. Dokument je prepojený aj na Národný strategický referenčný rámec SR, Národný program reforiem, Program Minerva na obdobie rokov 2007 – 2013.

Tvorbe PHSKR obce Halič predchádzali spoločné stretnutia a konzultácie s Úradom Banskobystrického samosprávneho kraja v Banskej Bystrici, odborom regionálneho rozvoja, územného plánu a životného prostredia v rámci projektu „**Posilnenie regionálnych a lokálnych kapacít pre riadenie a realizáciu pomoci zo štrukturálnych fondov** “. Na spracovaní dokumentu sa podieľali občania obce Halič, obecné zastupiteľstvo a starosta obce . Pri definovaní priorít a akčných plánov boli prizývaní partneri - štátna správa, samospráva - ÚBBSK, tretí sektor a podnikateľská sféra. PHSKR obce Halič sa spracoval na základe schváleného územného plánu Obecným zastupiteľstvom v Haliči uznesením číslo D/4, zo dňa 13. 8. 2002, s citlivým prístupom k životnému prostrediu a k marginalizovaným skupinám obyvateľstva.

Návrh PHSKR bol zverejnený na verejne prístupnom mieste v priestoroch Obecného úradu v obci Halič po dobu 30 dní. Občania mali možnosť konzultovať a pripomienkovať priority obce Halič na Obecnom úrade v obci Halič, s poslancami obce a prostredníctvom obecného občasnika "Haličské zvesti". PHSKR obce Halič bude uverejnený na internetovej stránke **www.obechalic.sk**.

Starosta obce Halič : Vladimír Rehánek

Kontakt

E-mail - obec: halic@novohrad.sk
Tel/FAX: 047/4392637 / 047/4392637
www.obechalic.sk

“ Trvalodržateľný rozvoj neznamena, že sme zdedili zem od našich rodičov, ale znamena, že sme si ju vypožičali od našich detí “

2. VÍZIA OBCE HALIČ

Obec Halič sa nachádza v severozápadnej časti Lučeneckej kotliny. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1299. Obec leží na juhu Banskobystrického kraja v nadmorskej výške 267 m, vzdialená od okresného mesta Lučenec 7 km. Od roku 1765 získala mestské privilégia a od roku 1922 bola okresným sídlom. V súčasnosti má 1700 obyvateľov.

V roku 1999 si obec pripomenula 700. výročie prvej písomnej zmienky. Dominantou obce je zámok z roku 1612 na osamelom zalesnenom kopci. Pohľad na zámok je ako vystrihnutý z rozprávky a výhľad z okien zámku je veľkolepý. Možno vidieť 15 okolitých dedín a pri dobrej viditeľnosti i niektoré končiare Vysokých Tatier. Zámocký lesopark má rozlohu 13 ha.

Obec Halič má vybudovanú vodovodnú sieť, plynovod, časť kanalizácie aj s ČOV, elektrické rozvody, telefónne rozvody (zemou) a asfaltové miestne komunikácie. Obec je sídlom ZŠ s MŠ, dvojvodného zdravotného strediska, lekárne, pekárne, obchodného strediska, knižnice, kina, Tele-domu. Vybudovaná je požiarna zbrojnica a dom smútku. V obci pôsobí viacero podnikateľov, ktorých činnosť je zameraná na remeselnú výrobu ako umelecký kováč, výroba kancelárskeho nábytku, drevovýroba stavebného materiálu, autodielne, a pod. Obec je sídlom aj regionálnej správy ciest – Cestmajsterstvo Halič, firmy Lustroj, ktorá sa zameriava na výrobu krbov a krbových vložiek, firmy Kofemika zaoberajúcej sa stavebnou výrobou.

V záujme dobrého kontaktu s občanmi obce, obecné zastupiteľstvo vydáva občasník "Haličské zvesti", ktoré sa doručujú do každej domácnosti zadarmo. Občasník vychádza 3-4 krát do roka v náklade 550 - 600 exemplárov. V súčasnosti vychádza už dvanásť ročník.

Vízia občanov obce Halič:

„ Zlepšenie kvality života obyvateľov obce s dôrazom na trvaloudržateľný rozvoj“

Kvalitnými trvaloudržateľnými verejnosúkromnými projektami v rámci partnerstva štátnej sféry, verejnej správy, mimovládnych organizácií a podnikateľov ako aj aktivitami obce v rámci mikroregiónu Novohradské podzámčie, Euroregiónu Neogradiensis a ostatných obcí okresu Lučenec a Banskobystrického samosprávneho kraja, bude potrebné na základe Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, naštartovať rozvojové projekty v obci a v rámci mikroregiónu a na ich realizáciu získať všetky dostupné zdroje. Zamerať sa na využitie ŠF, fondov EÚ a fondov pre rozvoj vidieka, poľnohospodárstva a rybolovu v programovacom období 2007-2013 na **zlepšenie kvality života občanov v obci Halič.**

2.1. Prioritné rozvojové oblasti, vízia obce:

1. Podpora zamestnanosti

V rámci Aktívnej politiky trhu práce /APTP/ Úradu a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny /ÚPSVaR/ je potrebné sa zapojiť do národných projektov a dopytovo orientovaných projektov, ktorými sa podporia rekvalifikácie nezamestnaných a neprispôsobivých občanov, hlavne v oblasti environmentálnej výchovy, informačno-komunikačných technológií /IKT/ a výučby jazykov. Je potrebné využiť čo najviac prostriedkov z Fondu sociálneho rozvoja, vytvárať a uplatňovať v praxi verejno-súkromné partnerstvo PPP /Public, Private, Partnership/. V rámci možností obce je potrebné vytvárať parky /zelené aj hnedé/, technologické parky a klastre, prilákať zahraničných investorov, zlepšiť podmienky pre malé a stredné podnikanie /MSP/ a podporiť vytváranie nových pracovných príležitostí v rozvoji vidieckej turistiky a remesiel

2. Zlepšenie infraštruktúry

Do roku 2013 obec plánuje zrekonštruovať cesty a chodníky v obci, dažďovú povrchovú kanalizáciu a v spolupráci s STVS a.s. Banská Bystrica dobudovať verejnú kanalizáciu v rámci stavby Halič - kanalizácia a ČOV 2. stavba. Podobne v spolupráci s STVS a.s. Banská Bystrica je potrebné vymeniť azbestové rozvody vodovodu v 2/3 obce Halič, nakoľko tieto rozvody boli vybudované v 60-tych rokoch 20. storočia.

Na pripravovanej lokalite Halič – Horné pole v zmysle už schváleného Územného plánu zóny obecným zastupiteľstvom dňa 11. 11. 2005 uznesením č. C/1 je potrebné vybudovať infraštruktúru a to: vodovod, kanalizáciu, plynofikáciu, cesty a chodníky, elektrické rozvody a telefónne rozvody. Lokalita Halič – Horné pole je určená pre výstavbu 102 rodinných domov a troch bytových domov. Na uvedenej lokalite sa predpokladá nárast obyvateľov o 408. V budúcnosti sa počíta s vybudovaním spaľovne odpadu, s využitím obnoviteľných zdrojov energií na vykurovanie školy a obytných domov a s vybudovaním biologickej skládky odpadu.

3. Prísun domáceho a zahraničného kapitálu

Vo vybudovaných **hnedých parkoch** (existujúce budovy v obci s vybudovanou infraštruktúrou) a **zelených parkoch** (voľné plochy s pripravenou infraštruktúrou) budú ponúknuté budovy zahraničným a domácim firmám, postupne sa počíta s vybudovaním technologického parku a klastrov, v tradičnom priemysle aj s budovaním inovatívnych technologických parkov v oblasti Informačno-komunikačných technológiách (IKT).

4. Podpora malého a stredného podnikania formou verejnosúkromného Partnerstva PPP

Je predpoklad vzniku nových firiem v oblasti MSP, čím sa vytvoria nové pracovné miesta aj pre marginalizované skupiny obyvateľstva (ohrození, telesne postihnutí, azylanti,

osamelí, Rómovia). Vytvorí sa viac pracovných príležitostí v rámci inkubátorov a chránených dielní zameraných na remeslá.

5. Príprava a realizácia priemyselnej zóny

Budú podporované firmy v podnikaní a tiež navrhnuté nové odvetvia priemyslu vhodné pre obec.

6. Oživenie histórie zámku Halič, lesoparku a jazierka v okolí zámku

V spolupráci s majiteľom zámku sa bude podporovať rekonštrukcia objektu, obnovenie lesoparku a jazierka, zriadenie múzea a prístupnenie zámku a jeho okolia verejnosti.

7. Začať riešiť rozvoj diverzifikovanej poľnohospodárskej výroby

V prípade požiadaviek občanov, v spolupráci s dobrovoľnými organizáciami /záhradkári/ obec podporí a bude sa podieľať na vybudovaní muštárne. V záujme rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky obec bude podporovať tradičné remeslá a zriaďovanie vidieckych dvorov.

8. Rozvoj cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou

Z úrovne obce a v rámci Euroregiónu Neogradiensis je potrebné podporovať cezhraničnú integráciu trhov práce, všetky podnikateľské rozvojové zámery cestovného ruchu v regióne, ktoré budú vychádzať z vhodných podmienok pre obec a ktoré budú spĺňať kritériá súčasných pripravovaných rozvojových programov v tomto sektore. Obec podporí vznik nových ubytovacích a stravovacích zariadení, aby z obce vzniklo stredisko cestovného ruchu v rámci Mikroregiónu Novohradské podzámčie. Pri uvedených aktivitách sa využije výhodná poloha obce a blízkosť hranice s Maďarskou republikou.

9. Rozvoj lesného hospodárstva

V rámci schváleného Územného plánu obce schváleného OZ v roku 2002 sa bude obec podieľať na obnove parkov v centre obce, v jej okrajových častiach a v lesoparku, ktorý je súčasťou Haličského zámku. V zmysle schváleného ÚP obce je potrebné majiteľom zámku vypracovať ÚP – zóny zámočského parku a okolia rybníka s predpokladom ich ďalšieho využitia pre verejnosť.

10. Podpora environmentálnych aktivít

V zmysle platnej legislatívy obec zabezpečí vybudovanie strediska na spracovanie záhradného a dreveného odpadu a podľa potreby sa bude vykonávať sanácia nepovolených skládok. Bude vybudované informačné stredisko ochrany prírody a krajiny a monitorovacie a informačné stredisko o životnom prostredí.

11. Podpora zdravotníctva a starostlivosti o seniorov

Obec zabezpečí rekonštrukciu strechy a zateplenie budovy obvodného zdravotného strediska. V rámci neziskovej organizácie sa obec bude podieľať na prestavbe časti budovy bývalej základnej školy na domov dôchodcov, dom opatrovateľskej služby a hospic a v prípade neúspechu tohto projektu obec zabezpečí vybudovanie nového centra sociálnych služieb.

12. Oblasť sociálnych vecí

Obec bude systematicky sledovať, pravidelne vyhodnocovať a navrhovať /ÚPSVR a ÚBBSK/ opatrenia na riešenie aktívnej politiky zamestnanosti, najmä v oblasti podpory rozvoja nových výrobných programov vo sfére výrobných činností. Aj naďalej budú podporované verejno - prospešné práce, aktivačné práce v spolupráci s relevantnými inštitúciami ÚPSVR a ÚBBSK a v rámci aktivít okresu a mikroregiónu. Budú sa hľadať možnosti združovania prostriedkov pre pokrytie kapitálových vstupov na realizáciu týchto cieľov spolu s partnermi. Budú sa organizovať pracovné stretnutia v rámci mikroregiónu Novohradské podzámčie za účelom aktuálneho prenosu informácií a prípravy spoločných projektov.

13. Stavebníctvo a bytová politika

V zmysle Územného plánu obce je navrhnuté v najbližšom období rozšíriť IBV na lokalite Halič – Horné pole, rozšíriť IBV v starej časti obce formou asanácie starých bytových domov, resp. novej výstavby v záhradách. Bude vykonaná rekonštrukcia miestnych stavieb, (nadstavba časti domu kultúry, rekonštrukcia budovy bývalej MŠ, rekonštrukcia hasičskej zbrojnice, rekonštrukcia budovy TJ Slovan Halič a pod.). Budú vyčlenené prostriedky na zateplovanie obecných budov, čím sa zníži spotreba energií.

14. Školstvo, kultúra a informatizácia obce

V spolupráci so ZŠ s MŠ Halič je potrebné dobudovať športový areál základnej školy, vykonať rekonštrukciu budovy ZŠ s MŠ jej zateplením a výmenou okien, zabezpečiť nové vnútorné zariadenie školy, zrealizovať rekonštrukciu uholne ZŠ s MŠ a priestory kotolne prebudovať na garáže a dielne. Obec v rámci svojích možností bude naďalej podporovať prevádzku Tele-domu, bude zabezpečovať finančné prostriedky za účelom pripojenia občanov k internetu v rámci obce aj mikroregiónu Novohradské podzámčie. Obec zabezpečí rekonštrukciu a rozšírenie obecnej knižnice a postupnú obnovu vnútorného vybavenia domu kultúry

2. 2. Úspešné projekty v obci Halič.

1. Halič – kanalizácia a ČOV- 1. stavba – financované z vlastných zdrojov a zdrojov MŽP SR. Dopusiaľ prestavané 32 mil. Sk.

2. Halič – kanalizácia a ČOV – 2. stavba – financované z prostriedkov EU a ŠR vo výške 31,8 mil. Sk.

Rozhodnutie: Rozhodnutie Ministra životného prostredia SR č. 993/2005 – min. – 6 zo dňa 06.09.2005.

Schválený nenávratný finančný príspevok: 30 218 686,80 Sk /95% oprávnených nákladov projektu

3. Územno-plánovacia dokumentácia ÚPD obce Halič , koncept riešenia, koncept UPD a Návrh ÚPD spolu celková dotácia 160.000,- Sk.

4. Halič – vodovod pre časť Telka, rozpočtový náklad 4.015.000,- Sk. Stavba sa začala v roku 2005 a dokončená bude v máji 2006. Financovaná zo ŠR.

5. Rekonštrukcia strechy ZŠ s MŠ – plochá strecha bola nahradená sedlovou strechou Rozpočtový náklad stavby bol 7.728.000,- Sk. Doba realizácie od r. 2002 do r. 2003. Finančné prostriedky boli zabezpečené z MŠ SR.

6. Rekonštrukcia domu kultúry /vodovod, vonkajšie omietky, klampiarske práce/, rozpočtový náklad 352.394,- Sk, z toho financované z prostriedkov MF SR 215.000,- Sk v rámci projektu riešenia individuálnych potrieb obcí, realizované v roku 2002 - 2004.

7. Rekonštrukcia domu smútku – rozpočtované náklady 1.247.000,- Sk, z toho financované MF SR vo výške 250.000,- Sk v rámci projektu riešenia individuálnych potrieb obcí. Realizované v roku 2006.

8. Rekonštrukcia časti miestneho rozhlasu, rozpočtový náklad 159.000,- Sk. Finančné prostriedky zabezpečené z MF SR v rámci projektu riešenia individuálnych potrieb obcí. Realizované v roku 2003.

9. Vybudovanie zavlažovania areálu TJ Slovan Halič – 1. etapa s rozpočtovým nákladom 135.000,- Sk, z toho 100.000,- poskytnuté Krajským športovým centrom Banská Bystrica. Realizované v roku 2005.

10. Pilotná grantová schéma pre rozvoj cestovného ruchu – „Vitajte v Novohradskom podzámčí!“ – 350.000,- Sk získaných z MH SR, z predstupových fondov EU /PHARE/. Realizované v roku 2000 - 2002.

11. Štúdia centra obce Halič, rozpočtový náklad 105.000,- Sk, z toho získaných zo SAŽP B. Bystrica 100.000,- Sk.

Obec má dva projekty, ktorým neboli pridelené finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EU. Jedná sa o „Rekonštrukciu ZŠ s MŠ Halič“ a „Vybudovanie chodníka pre peších do cintorína a rekonštrukcia časti miestnych komunikácií“,.

3. AUDIT ZDROJOV

3.1. Charakteristika a základné údaje o obci Halič:

Obec Halič leží v severozápadnej časti Lučenskej kotliny, je vzdialená od okresného mesta Lučenec 7 km, je to stredisková obec miestneho významu s rozsiahlym spádovým

územím, do ktorého patria dediny: **Stará Halič, Lupoč, Praha, Mašková, Lehôtka, Ľuboreč, Ábelová, Políchno, Lentvora.**

Obec Halič patrí do okresu Lučenec v Banskobystrickom kraji. Okres Lučenec na severe hraničí s okresom Detva a okresom Poltár, na juhu s okresom Veľký Krtíš, okresom Rimavská Sobota a zároveň hraničí s Maďarskou republikou. Rozkladá sa na severe bývalej Novohradskej župy, ale zasahuje malou časťou svojho územia aj na územie bývalej Gemersko-malohontskej župy.

Halič leží v doline Tuhárskeho potoka. V obci je 477 domov, pekáreň, predajne potravín, predajne priemyselného tovaru a textilu.

Súkromní podnikatelia ponúkajú stolárske služby, brúsenie skla, umelecké kováčstvo, autoservis a iné. V obci je zdravotné stredisko a lekáreň, knižnica, kino. Každoročne sa v strede augusta poriadajú Haličské slávnosti spojené s jarmokom.

Medzi prítlačlivé a architektonicky zaujímavé historické objekty okrem Haličského zámku v obci patria: budova solného úradu z 18. storočia, rímsko-katolícky kostol a kaplnka na cintoríne v klasicistickom štýle z roku 1835, židovská synagóga a ďalšie pamiatky.

prvá písomná zmienka	r. 1299
nadmorská výška stredu obce v metroch	267
počet obyvateľov k 31.12.2003	1 703
výmera v ha v roku 2003	2 182
z toho: poľnohospodárska pôda	908
lesné pozemky	1 163
vodné plochy	6
zastavaná plocha	85

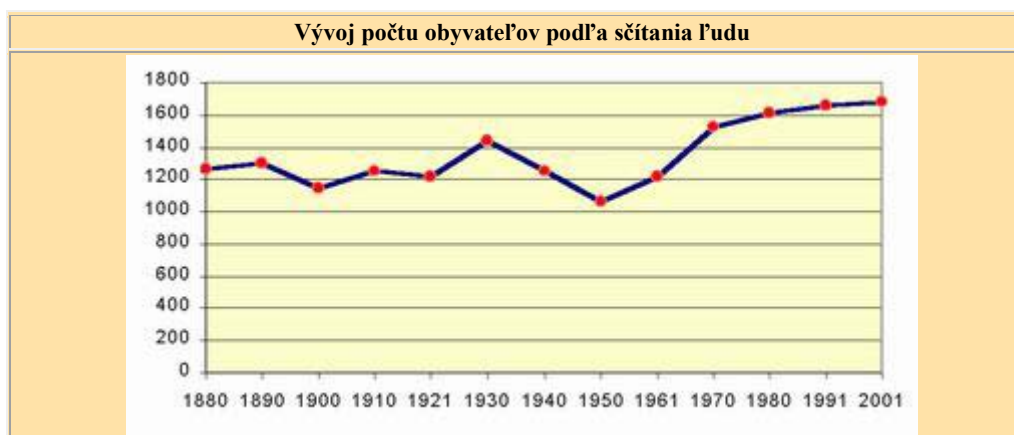
3.2. Demografická štruktúra obce

Demografické správanie sa obyvateľstva obce podľa štatistických údajov vykazuje prírastok obyvateľov. V súčasnom období je v obci 1706 obyvateľov, čo predstavuje zvýšenie počtu obyvateľov od roku 2001 o 30 obyvateľov.

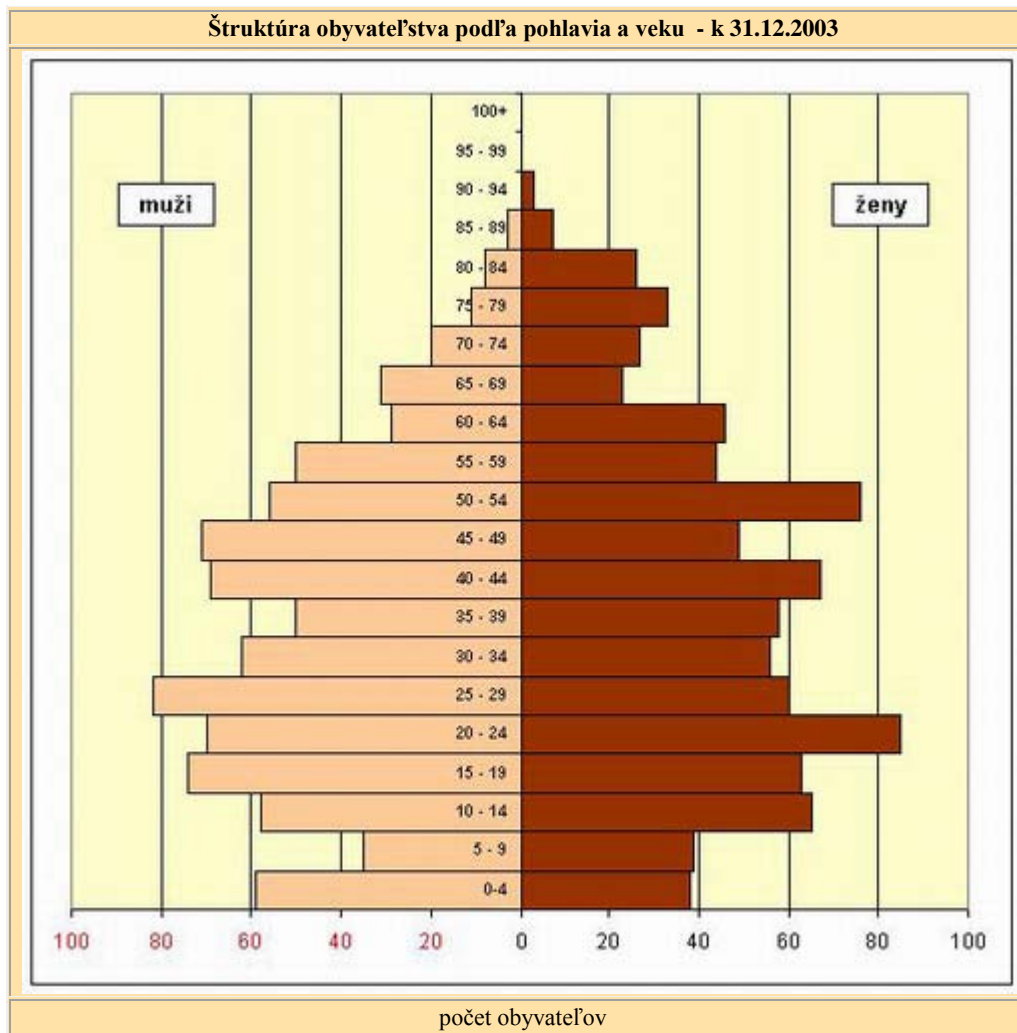
V celoslovenskom a regionálnom meradle v priebehu posledných 10 rokov výrazne klesla pôrodnosť, klesá aj počet obyvateľov v produktívnom veku, pokračuje proces demografického starnutia obyvateľstva, čoho sprievodným znakom je aj znižovanie počtu domácností a tým aj obložnosti bytov.

Historický vývoj počtu obyvateľov			
rok	počet obyvateľov	rok	počet obyvateľov
1869	1 214	1950	1 062
1880	1 259	1961	1 216
1890	1 298	1970	1 531
1900	1 145	1980	1 615
1910	1 251	1991	1 659
1921	1 210	2001	1 676
1930	1 440	2003	1 706
Pohyb obyvateľstva v roku 2003			počet obyvateľov
živonarodení			24
zomrelí			9
prirodzený prírastok (-úbytok)			15
pristáhovalí			28
vysťahovalí			33
saldo migrácie			-5
celkový prírastok (-úbytok)			10
Veková štruktúra k 31.12.2003			
vek	počet obyvateľov		
predproduktívny	294		
produktívny	1 098		
index stárnutia	105,78		
priemerný vek	36,92		

V grafe je uvedený pohyb obyvateľov v obci od roku 1880 do roku 2001 podľa SODB.

Migrácia obyvateľstva má tiež klesajúci trend, pravdepodobnými činiteľmi, ktoré tento stav ovplyvňujú, sú ceny pozemkov, domov a bytov, možnosti bytovej výstavby, pracovné miesta a podobne.

Uvedený graf znázorňuje vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Halič a nazýva sa aj „Strom života“. V ňom je znázornené starnutie obyvateľstva v obci so znázornením vekovej štruktúry mužov a žien. Veková štruktúra obyvateľov obce kopíruje údaje vekovej štruktúry za okres Lučenec a Banskobystrický kraj s celkovým trendom starnutia obyvateľstva, čo je celosvetový problém.

Zdroj KS ŠÚ SR v Banskej Bystrici

3.3. Nezamestnanosť a ekonomická aktivita

Nezamestnanosť v okrese Lučenec

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Lučenec k 31. máju 2006 je **20,64 %**. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo okresu Lučenec dosahuje k tomuto dátumu hodnotu 45 299, z ktorých uchádzačov o zamestnanie je 10 295.

Rast nezamestnanosti v okrese je ovplyvňovaný predovšetkým likvidáciou určitej prezamestnanosti v štátnom i družstevnom sektore, poklesom výroby v priemysle i poľnohospodárstve, útlmom banskej činnosti a značnými odbytovými a finančnými ťažkosťami podnikov.

Dlhotrvajúca nesolventnosť podnikov, existujúca úverová politika pre podporu malého a stredného podnikania, nedostatok zahraničných investorov spôsobili veľmi zložitú situáciu celého regiónu.

Po roku 1989 nastal výrazný pokles stavebnej výroby a rozpad veľkých stavebných podnikov mali za následok odtok stavebných kapacít. Po roku 1995 nastalo postupné oživovanie výroby vznikom malých a stredných stavebných firiem, ktoré postupne nahrádzali veľké stavebné podniky.

Postupný rozvoj bytovej ako aj priemyselnej výstavby bude mať za následok aj oživenie stavebnej výroby, ktorý sa prejaví v celospoločenskom zábere. Zavádzanie nových technológií do praxe umožní lepšiu využiteľnosť stavebných kapacít, dokonalejšiu stavebnú výrobu.

Absencia stavebnej výroby môže výrazne ovplyvniť túto oblasť v najbližších rokoch a to postupným dobudovaním podnikateľských subjektov v tejto oblasti a následne aj postupným dobudovaním chýbajúcich stavieb (byty, cesty, občianska vybavenosť).

Miera evidovanej nezamestnanosti v obci

V obci Halič v máji 2006 dosiahla nezamestnanosť hodnotu **16,6 %**. Celoslovenská miera nezamestnanosti dosiahla k tomu istému mesiacu hodnotu **10,56**. V porovnaní s mierou nezamestnanosti v okresnom meste Lučenec, kde k tomuto dátumu bola miera nezamestnanosti **20,64 %**, je nezamestnanosť v obci Halič nižšia. Počet evidovaných nezamestnaných v obci je 211 z toho ženy 82. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce tvorí 848 občanov z toho 391 žien.

Ekonomická aktivita podľa SODB 2001	
ekonomicky aktívne obyvateľstvo	848
z toho ženy	391

Trh práce	
evidovaní nezamestnaní k 31.12.2003	211
z toho ženy	82

3.4. Technická vybavenosť obce

Obec Halič vo vybavení infraštruktúrou patrí medzi pomerne dobre vybavené obce okresu Lučenec. Pri analýze cestnej dopravy musíme brať zreteľ aj na rozvoj autobusovej a cestnej nákladnej dopravy. Autobusovú dopravu v obci prevádzkuje SAD a.s. Lučenec.

Cestná sieť je podľa charakteru delená na štátne cesty a miestne komunikácie. Dĺžka miestnych komunikácií je 7,5 km, dĺžka vybudovaných chodníkov je 1 km, počet liniek osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne) sú 2, počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské) je 6, vlakovú dopravu obec nemá.

Technická vybavenosť obce je pomerne dobrá. Má vybudovaný verejný vodovod /60-te roky 20. stor./, rozvodnú sieť plynu, je plne elektrifikovaná a v roku 2007 ukončí budovanie verejnej kanalizácie.

Technická vybavenosť

Technická vybavenosť	
počet pôšt	1
PSC	985 11
verejný vodovod	áno
verejná kanalizácia	áno
počet prípojok kanalizačnej siete po dobudovaní v r. 2007	450
rozvodná sieť plynu	áno

Domový a bytový fond	
počet domov spolu (podľa SODB 2001)	477
z toho trvalo obývané	413
počet bytov k 31.12.2003	595

Doprava a komunikácie	
dĺžka miestnych komunikácií v km	7,5
z toho bezprašné	7,2
dĺžka vybudovaných chodníkov v km	1,0
počet liniek autobusovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	2
počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské)	6

Protipožiarna ochrana	
jednotky požiarnej ochrany	áno
požiarne vozidlá	áno

Školstvo, šport

Cieľom školskej politiky v duchu Národného programu výchovy a vzdelávania a v duchu európskej dimenzie je zlepšenie kvality a efektívnosti školského vzdelávania, aby sa mladým ľuďom zabezpečili adekvátne schopnosti a zručnosti, ktoré im umožnia stať sa informovanými, aktívnymi a zodpovednými občanmi a tým sa zabezpečí ich integrácia do spoločnosti a pripravenosť pre pracovný život. V obci sa nachádza základná škola /1. – 9. ročník/ s materskou školou a športové zariadenia, ktoré sú uvedené v tabuľke.

Školy a predškolské zariadenia	
	počet
materské školy	1
základné školy 1. - 4. ročník	-
základné školy 1. - 9. ročník	1

Športové zariadenia	
	počet
telocvične spolu	1
štadióny otvorené	-
ihriská: pre futbal	1
školské	1
Ostatné športové zariadenia	1

3.5. Zaujímavosti a história obce

Obec Halič leží v doline Tuhárskeho potoka, patrí do okresu Lučenec. Okres Lučenec ležiaci na hranici s Maďarskou republikou je prirodzeným geografickým centrom južnej časti stredného Slovenska. Jadro jeho územia tvorí Lučenská kotlina ohraničená zo severu a severovýchodu Slovenským Rudohorím, zo severozápadu sčasti výbežkom Javoria, zo západu Krupinskou vrchovinou, z juhu a juhozápadu Fiľakovskou vrchovinou. Patrí do povodia Ipľa a v porovnaní s inými oblasťami Slovenska sa vyznačuje nízkou vodnatosťou povrchových tokov s extrémnou rozkolísanosťou prietokov. Okres má teplú a pomerne suchú klímu. Toto územie sa vyznačuje pomerne malou lesnatosťou.

V obci je 477 domov, zdravotné stredisko a lekárň, knižnica, kino, pekárň, predajne potravín, predajne priemyselného tovaru a textilu.

Súkromní podnikatelia ponúkajú stolárske služby, brúsenie skla, umelecké kováčstvo, autoservis a iné.

. Pomerne dobrá je kultúrna činnosť. Znami svojimi vystúpeniami sú haličskí ľudoví muzikanti a detské súbory moderného tanca. Každoročne sa v strede augusta poriadajú v obci Haličské slávnosti spojené s jarmokom.

Kultúra	
	počet
kultúrne domy vr. PKO	1
verejné knižnice vr. pobočiek	1
knižničný fond spolu	8 504
používatelia spolu	344
kiná stále	1
sedadlá spolu	198

V roku 1999 si obec pripomenula 700. výročie prvej písomnej zmienky. História obce je úzko spätá s históriou zámku z roku 1612, ktorý je dominantou obce. Vypína sa na osamelom zalesnenom kopci. Pohľad na zámok je ako vystrihnutý z rozprávky a výhľad z okien zámku je veľkolepý. Možno vidieť 15 okolitých dedín a pri dobrej viditeľnosti i niektoré končiare Vysokých Tatier. Zámocký lesopark a jazero má rozlohu 13 ha.

Zámok bol v roku 1612 dôkladne opravený a na pôdoryse pretiahnutého nepravidelného šesťuholníka vznikla poschodová budova so šiestimi nárožnými baštami, zabezpečená priekopou a nasypnými valmi. Krídla pretiahnutého šesťuholníka sa obracali do dvora hladkými stenami, ktoré mali medzi oknami a vstupmi nástenné maľby s nadživotnými postavami rímskych cisárov a uhorských kráľov.

Koncom 17. storočia sa usiloval zámok dobyť Imrich Tököly, nepodarilo sa. V roku 1678, keď bol majiteľom panstva Adam Forgách, zámok obiehali Turci. Obrancovia odrazili útok aj v roku 1703. O 6 rokov neskôr sa zámku zmocnil František II. Rákoczi. Veliteľ cisárskeho vojska generál Heiste dal zámok podpáliť. Zhorela len strecha a časť vnútorného zariadenia. Forgáčovci ho dali v roku 1762 renovovať. Veľkolepú prestavbu si vynútila potreba reprezentačného sídla. Prácami bol poverený vtedajší známy staviteľ Rakúšan Meyerhoffer, známy ako staviteľ niektorých palácov v Bratislave.

Okrem množstva miestností so zaujímavými stropmi je najväčšia rytierska, alebo župná sieň, v ktorej sa uskutočňovali v 18. a 19. storočí zasadnutia 42 župných úradov Uhorska.

Zámok bol niekoľkokrát opravovaný, cez druhú svetovú vojnu poškodený a v rokoch 1955-63 obnovený a od r. 1965 do roku 1993 využitý pre účely Ústavu sociálnej starostlivosti pre mentálne postihnutú mládež v Haliči.

Od roku 1993 do roku 2003 bol zámok v majetku SR a nevyužitý, aj s príslušným lesoparkom. Od roku 2003 do konca roku 2005 bol majetkom VÚC Banská Bystrica.

Koncom roku 2005, aj na naliehanie zástupcov obce, bol zámok odpredaný firme IMET a. s. Košice. Nový majiteľ predložil poslancom obecného zastupiteľstva svoj zámer ďalšieho využitia Haličského zámku a príslušného lesoparku, ktorý je v zhode so spracovaným Územným plánom obce Halič.

Studňa na Haličskom zámku

Na nádvorí zámku sa nachádza historická studňa. Prvá zmienka o studni je z roku 1612, kedy Žigmund Forgách za jej vykopanie vyplatil 1500 zlatých. Vstup do studne je pod zámockým nádvorím. Studňa má do hĺbky 9 m kruhový charakter. Od hĺbky 9 m má charakter oválu. Celková hĺbka je v súčasnosti spolu 68 m. Je vyhĺbená v hornine, ale od 63 m hĺbky až po dno je vymurovaná s kamennými blokmi. Prieskum a mapovanie studne previedli R. Mlejnek a F. Radinger.

Historické pamiatky obce

Z historických stavieb sa zachovala budova bývalého kráľovského solného úradu postaveného v barokovo-klasicistickom slohu z konca 18.storočia. V budove je zriadený depozitár Novohradského múzea. Kultúrnu pamiatku predstavuje ešte budova bývalej hornej textilnej továrne zo začiatku 19.storočia, rímsko-katolícky kostol z roku 1835 a budova židovskej synagógy.

V roku 1767 v obci Halič založil gróf Ján Forgách prvú textilnú manufaktúru v bývalom Uhorsku. V roku 1832 v uvedenej manufaktúre dali do prevádzky parný stroj(prvý v Strednej Európe).

Okrem textilnej výroby bola obec známa aj ako významné hrnčiarske stredisko. V roku 1726 bol založený cech hrnčiarov. Výrobky známych haličských hrnčiarov sú uložené v Novohradskom múzeu v Lučenci. V obci sa tiež nachádzal cukrovar, ceruzkáreň a pivovar.

História školstva

Pedagogická encyklopédia Slovenska z roku 1984spomína farskú školu v Haliči už v 14. a 15. storočí. Žiaci z obce už pred rokom 1530 študovali na Viedenskej univerzite. Na hrade Halič existovala súkromná škola a v obci evanjelická latinská škola v 17. storočí.

V mestečku Halič bola postavená nová rímsko - katolícka škola kde sa od r. 1816 do r. 1886 vyučovalo slovensky. Po vzniku ČSR vznikla zase slovenská rímsko - katolícka škola.

Od roku 1945 bola využívaná budova bývalej textilky na účely základnej školy . Nová budova 22 triednej základnej školy sa začala stavať v roku 1970, ale učiť sa v nej začalo až v roku 1980. V školskom roku 1984 -1985 mala ZŠ 24 tried a 550 žiakov. Z učiteľov treba spomenúť Jána Beracka, zaslúžilého učiteľa.

Haličské slávnosti

Najvýznamnejšie spoločenské podujatie v obci, Haličské slávnosti, sa konajú každoročne uprostred augusta pri príležitosti „búčova“ (odpustu, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie). Slávnosti sa vyznačujú bohatým kultúrnym programom, športovými podujatiami a sú spojené s jarmokom. Hlavná časť slávností – kultúrny program a jarmok - sa odohrávajú v centre obce. Športová časť prebieha na štadióne TJ Slovan Halič.

Kontakt: Veronika Belková, kultúrny referent 047/4511695

3. 6 . Organizačná štruktúra v obci, malé a stredné podnikanie

Organizačná štruktúra hospodárstva

Organizačná štruktúra hospodárstva	
	počet
subjekty vedené v registri štatistických jednotiek k 31.12.2003	104
v tom: právnické osoby spolu	21
v tom: podniky	8
neziskové inštitúcie	13
fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri	83
z toho: živnostníci	78
slobodné povolania	4

V obci sa nachádzajú dve ambulancie praktického lekára (dvojvodové stredisko), detská ambulancia, zubná ambulancia a jedna lekárň.

Zdravotníctvo, kúpeľníctvo	
ambulancie praktického lekára - počet	2
ambulancia detského lekára	1
zubná ambulancia	1
lekárň	1

Mimovládne organizácie a spolky v obci

OZ AMOS pri ZŠ v Haliči, Družstevná, 11, 98511, Halič

OZ Haličské podzámčie so sídlom v Haliči

OZ Dom humanity so sídlom v Haliči

Združenie právnických osôb Mikroregión Novohradské podzámčie

Mikroregión Novohradské podzámčie má rozlohu 189, 24 km², tvorí ho 12 obcí: Ábelová, Gregorova Vieska, Halič, Lehôtka, Ľuboreč, Mašková, Plupoč, Polichno, Praha, Stará Halič a Tomášovce. Mikroregión má 5688 obyvateľov

Skrátený názov MR	Novohradské podzámčie
Názov MR	Mikroregión "Novohradské podzámčie"
Registrovaný na	KÚ Banská Bystrica
Registračné číslo	2000/02940
Rok registrácie	2000
Štatutárny zástupca	Mgr. Ján Bernát
Adresa	ul. Mieru 66, 985 11, Halič
Telefón	047/4392346 Fax 047/4392637
Mobil	0905270431
Identifikačné číslo	35999624

V Obci sa nachádza len poštový úrad, nenachádza sa tu banka a **chýba bankomat**. Obchody a pohostinstvá sú pomerne dobre zastúpené. Chýbajú ubytovacie zariadenia, v obci je len jeden penzión, ktorý poskytuje ubytovanie.

Obchod a pohostinstvo	
predajne: potravinárskeho tovaru	3
nepotravinárskeho tovaru	3
zmiešaného tovaru	-
pohonných látok	-
motorových vozidiel	-
súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	1
pohostinstvá	7
Ubytovacie zariadenie (penzión)	1
zariadenia pre opravu a údržbu motorových vozidiel	3

Podnikatelia v obci:

Výrobná činnosť:

Pekáreň Kobó, Ulica športová (majiteľ Jozef Vetrák),
 Kofemika, s.r.o., - výroba stavebných materiálov na báze cementu, klampiarske práce,
 Kovovýroba, Eženka (majiteľ Ing. Jozef Kožík)
 Lustroj s.r.o. – výroba krbov a krbových vložiek, Eženka (majiteľ Ing. Lenpochner)
 Intertrend s.r.o., Ulica staničná 37 výroba kancelárskeho nábytku (majiteľ Alexander Telek)
 Stolárstvo - Ján Priadka, Ulica staničná 22
 Stolárstvo – Anton Rajprich, Hrnčiarska,

Ubytovacie služby :

Zbrojnica - penzión , Mieru, (Jozef Pročko)

Stravovacie zariadenia - pohostinská činnosť:

Lahôdky Turek, Mieru 57 (Jozef Turek)
Pohostinstvo Ambróšová, Mieru (Elena Ambróšová)
Zbrojnica – pizzéria, reštaurácia, penzión, Mieru (Jozef Pročko)
Pod gaštanom – pohostinstvo, Mieru (Margita Jaloviarová)
Bufet Janka, M. R. Štefánka (Anna Paľagová)
T - Klub, Ulica hrnčiarska (Jozef Ondris)
Bufet Sokol, Športová (Alžbeta Jarábeková)

Obchod:

Textilná galantéria, Ulica mieru
Poľnohospodárske potreby, Ulica mieru
Predajňa textilu, Ulica mieru

Predajne potravín :

Potraviny, Ulica mieru

Predajne mäsa a mäsových výrobkov:

Mäsiarstvo na námestí, Ulica mieru

Služby:

Lekárneň Tantalos – Mgr. Ján Garaj, Ulica mieru
Zverolekár – MVDr. Olivek Karkoška, Ulica Ľ. Štúra
Kaderníctvo Maja, Mária Luptáková, Ulica mieru 66,
Avia mix - oprava nákladných automobilov, Športová 7,
Oprava osobných automobilov, Marek Melich, Ulica úzka
Elektrocentrum, Štefan Žingor, Ulica sadová 3
Lena – oprava píl, Ľuboš Toman, Družstevná
Účtovníctvo, Lenka Barátová, Mieru 8,
Účtovníctvo, Mária Rehaneková, Sadová 6
Autoslužby, Dušan Švihla, Hviezdoslavova 6A
Autoslužby, Štefan Molnár, Staničná 7
Kníhviazačstvo, Jozef Buksa, Ľ. Štúra 35
Prevíjanie elektromotorov, Jaroslav Zdechovan, Ľ. Štúra 9

Remeselníci:

Julius Mojžiš – umelecký kováč, B. S. Timravy 6,

3. 7. Životné prostredie

Životné prostredie je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Zložkami životného prostredia sú najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny, pôda a organizmy. Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno -spoločenské hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvaloudržateľného rozvoja (Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku – stavebný zákon).

Halič leží v doline Tuhárskeho potoka. Pahorkatinný povrch chotára tvoria stredotreťohorné íly, mladotreťohorné piesky, karbonatické andezitové zlepenice, andezity a bazalky, čiastočne pokryté sprašou.

Dominantou obce je zámok z r.1612 s parkom so vzácnymi drevinami. Na svahoch hradného vrchu boli v rokoch 1820-30 a 1870-80 vysádzané cudzokrajné dreviny. V lesoparku sa okrem starých exemplárov duba, borovice a smreka vyskytuje lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphylla*), javor mliečny (*Acer platanoides*) a iné dreviny.

Dreviny a rastliny nachádzajúce sa v Haliči

Oblasť panónskej flóry zaberá južné Slovensko do nadmorskej výšky 500 m n.m. Halič a okolie patrí do podoblasti predkarpatskej flóry. Mnohé druhy prenikajú z jednej oblasti do druhej. Pahorkatinný povrch chotára v južnej časti je porastený dúbravami (miestami cer) a agáčinami. Pôvodný ráz kotliny silne pozmenil človek odlesnením nízkej pahorkatinnej časti ako i zmenou druhovej skladby z výškových lesov. Tým má kotlina ráz kultúrnej stepnej až lesostepnej krajiny. Dubové lesy - dub cerový, dub letný. Kroviny tvoria - hlohy, trnka obyčajná, lieska obyčajná, ostružiny. Pri potokoch sú jelše, topole a vrbý. Porasty sú prerušované pastvinami, lúkami a poliami. Járky sú porastené agátom bielym. Zmiešané lesy - buk lesný, borovice, smrek obyčajný, javor mliečny a lipa. Z krovín - lieska obyčajná, jarabina vtáčia, ruža šípová a iné. Zo zriedkavých chránených rastlín z okolia Haliče treba spomenúť mechúrik stromkovitý.

Obec sa pýši zeleňou. Priamo v obci rastú brezy, topole, tuje, smrek, borovice, vinič hroznorodý, brečtan popínavý. V obci sa nachádzajú aj rôzne ovocné stromy, jablone, hrušky, slivky, orechy, čerešne, marhule a broskyne. Čiastočnú úpravu vyžaduje parčík na námestí. Väčšina predzáhradiek pred rodinnými domami je vzorne upravená. Cieľom obce je naučiť občanov udržiavať poriadok pred svojimi rodinnými domami, preto bola v roku 2002 prvýkrát vyhlásená súťaž o Najkrajšiu predzáhradku.

Tuhársky potok a jazierko

Popri Haliči preteká Tuhársky potok, ktorý sa vlieva do Krivánskeho potoka ako pravostranného prítoku Ipľa pri Trebeľovciach. Pramení juhovýchodne od Fekiačovho vrchu, má dĺžku 27, 8 kilometra (celkom 31,9) a plochu povodia 59 km štvorcových. Priemerné ročné hodnoty (Lučenec - vodočet) zrážok v mm sú 668, rozdiel zrážok z odtoku v mm 454, odtok

v mm 214, odtokový súčiniteľ 0,32. Tuhársky potok (názov od obce Tuhár) tečie juho-východným smerom a v katastri Lučenca vo výške 172 metrov n.m. ústi do Krivánskeho potoka. Listnaté lesy pokrývajú 30% celkovej plochy povodia. V blízkosti je ešte potok Poddielsky, ktorý je prítokom potoka Mašková, ústi do Ipľa. Hydrograficky patrí Halič a okolie k povodiu rieky Ipel'.

Umelé jazierko pod zámkom sa spomína už v 17. storočí. Malo malý ostrovček, na ktorý viedol mostík a bol tu aj čln. V zime sa jazero využívalo na korčuľovanie i ťažbu ľadu. Rybník pre chov rýb sa spomína už v roku 1596. V súčasnosti je mostík na ostrovček zrútený a chýba tu aj spomínaný čln. Jazierko (chovný rybník) sa v zime využíva na korčuľovanie a hokej. Je v ňom zákaz rybolovu a každoročne v jeseni sa sčasti vypúšťa.

Z pohľadu životného prostredia je situácia v obci Halič priaznivá, nenachádzajú sa tu znečisťovatelia ovzdušia ani vodných tokov. V katastri obce sa nenachádza CHKO.

V rámci odpadového hospodárstva je v obci od roku 2005 zavedený separovaný zber TKO. Obec pripravuje zriadenie kompostoviska /zhromažďovanie biologického odpadu/.

Súťaž o najkrajšiu predzáhradku 2006

Obecné zastupiteľstvo v Haliči na návrh komisie životného prostredia vyhlasuje od r. 2002 súťaž o najkrajšiu predzáhradku ako i okolia domu. Hodnotí sa vzhľad predzáhradky a veľký dôraz sa kladie i na vzhľad priestoru, ktorý sa nachádza medzi rodinným domom a miestnou komunikáciou. Občania sú odmeňovaní zľavami za odvoz TKO.

Produkcia biomasy a obnoviteľných zdrojov energie za SR

Dlhodobú koncepciu využívania pôdohospodárskej biomasy na Slovensku schválila vláda SR v decembri 2004, ktorá nadväzuje na Koncepciu využívania obnoviteľných energetických zdrojov (OEZ) a sleduje naplnenie záväzku Slovenska pri vstupe do EÚ, že do roku 2010 budeme 12 percent z výroby energie zabezpečovať prostredníctvom OEZ.

Vládny materiál uvádza, že rezort pôdohospodárstva zužitkuje približne 3,3 percenta celoštátnej spotreby energie. Zároveň je však producentom biomasy, ktorá má oveľa väčší energetický potenciál. Predstavuje až 42 percent zo všetkých OEZ na Slovensku.

Obnoviteľné energetické zdroje, medzi ktoré patrí biomasa, spadajú do pôsobnosti trojice energetických zákonov: zákon č.656/2004 Z.z. o energetike, zákon č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike a zákon č. 658/2004 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Využívanie poľnohospodárskej biomasy na výrobu energie je v SR v štádiu pokusných overovacích prevádzok na jednotlivých farmách a poľnohospodárskych družstvách. Ako príklady využívania poľnohospodárskej biomasy na energetické účely možno spomenúť: slama na vykurovanie objektov sa využíva v PD Prašice s ročnou spotrebou 78 t a inštalovaným výkonom 235 kW. V PD Liptovský Ondrej vykurujú dielňu drevnou štiepkou z náletu lesných drevín z TTP s inštalovaným výkonom 40 kW. V komunálnej sfére je situácia o niečo lepšia, keď je na Slovensku v prevádzke okolo 23 väčších zariadení na spaľovanie biomasy, hlavne drevnej štiepky, pri inštalovaných výkonoch od 80 kW do 10 MW.

Ďalším zdrojom energetického potenciálu je okrem produkcie poľnohospodárskej biomasy aj produkčný potenciál lesnej biomasy (dendromasy), čo znamená nasledovný energetický potenciál biomasy v pôdohospodárstve.

Vzhľadom na rôznorodosť zdrojov biomasy sú reálne spôsoby jej ďalšieho využitia ako zdroja tepla na vykurovanie objektov v komunálnej sfére, zdroja bioplynu na výrobu elektrickej energie, zdroja biopalív použitých ako prímies do motorovej nafty, prípadne ďalšie využitie, napr. slamy, ovčej vlny v stavebníctve, chemickom priemysle a pod.

K širokému uplatneniu využitia biomasy na výrobu elektrickej energie alebo plynu do rozvodných sietí bráni celý rad ekonomických a legislatívnych prekážok. Najvhodnejšou formou odstránenia týchto prekážok by bolo prijatie samostatnej legislatívnej normy v podobe zákona o využívaní obnoviteľných energetických zdrojov, ktorý by riešil komplexne otázky týkajúce sa využívania OEZ na výrobu, rozvod, využívanie a obchodovanie s energiou z týchto zdrojov.

Nedrevné lesné produkty

Do nedrevných produktov produkčnej funkcie lesov sa zaraďujú predovšetkým lesné plody, hriby, machy a lišajníky, poľovná zver a trhovo realizované úžitky ekologických a environmentálnych funkcií lesa. Tak ako pri drevoprodukčnej funkcií lesa sa rozlišuje aj pri ostatných produktoch produkčnej funkcie lesa potenciálna, efektívna a skutočná produkcia.

Celkový energetický potenciál biomasy v rezorte pôdohospodárstva z toho BBSK 20 %

Druh biomasy	Energetický ekvivalent	
	TWh	PJ
Poľnohospodárska biomasa	12,89	46,5
Lesná biomasa	4,69	16,9
Odpad z drevospracujúceho priemyslu	7,36	26,5
Spolu	24,94	89,9

Prameň: MP SR
Vypracoval: MP SR

3. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">➤ Dostatok voľnej pracovnej sily,➤ Rozvíjajúce sa inštitúcie na báze partnerstva,➤ Vhodný potenciál pre vytváranie pracovných miest v oblasti kultúry, cestovného ruchu a vidieckeho rozvoja,➤ Vhodná prihraničná poloha na cezhraničnú spoluprácu (Slovensko Maďarsko),➤ Rozsiahla surovinová základňa poskytujúca suroviny pre viaceré odvetvia,➤ Priemyselné tradície v regióne➤ Dostatok voľných hnedých a zelených plôch vhodných pre budovanie priemyselných parkov a zón,➤ Vhodné prírodné, klimatické a kultúrne podmienky pre rozvoj cestovného ruchu,➤ Malé vzdialenosti medzi jednotlivými turistickými oblasťami a centrami,➤ Vhodné podmienky pre vidiecku turistiku a agroturistiku,➤ Vysoká lesnatosť územia a dlhodobá tradícia lesníctva,➤ Kultúrny, prírodný a ľudský potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky, (zámok v Haliči, lesopark, jazierko)➤ Novovznikajúce regionálne partnerské štruktúry – vidiecke mikroregióny➤ Úspešné projekty financované z fondu ŽP a EU(kanalizácia ČOV),➤ Tradície remeselnej výroby s použitím tradičných materiálov➤ Výroba regionálnych, a miestnych gastronomických špecialít,	<ul style="list-style-type: none">➤ Odchod mladých ľudí z vidieka v niektorých regiónoch znižuje ľudské zdroje a vytvára nepriaznivú demografickú štruktúru,➤ Málo podnikateľských príležitostí na vidieku,➤ Malá podpora rozvoja živnostníctva a remeselných výrob zo strany štátu,➤ Nízka technologická a technická úroveň výroby a konkurencieschopnosť výrobkov,➤ Nedostatočný prílev zahraničných investícií (PZI),➤ Nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, vidieckej turistiky, slabá úroveň marketingu,➤ Nedostatočne vybudovaný vzťah domáceho obyvateľstva k turistom,➤ Nepostačujúca propagácia v zahraničí,➤ Nedostatočná starostlivosť o kultúrne a historické pamiatky,➤ Nedostatočné nadregionálne prepojenie v dopravnej infraštruktúre,➤ Nevysporiadané pozemky,➤ Nízka konkurencieschopnosť v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry,➤ Roztrieštenosť pozemkového vlastníctva a nedostatočne rozvinutý trh s pôdou,➤ Slabá inovačná aktivita, zastaralé budovy a technológie➤ Nedostatočne využívanie iných produkčných zdrojov lesa na získavanie finančných prostriedkov,➤ Neukončené vysporiadanie vlastníckych vzťahov k lesom,➤ Nedostatočná výška finančných prostriedkov investovaných do obnovy dedín - program obnovy dediny,➤ Nevyužívané a chátrajúce objekty,➤ Nízka konkurencieschopnosť v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a manažmentu pre plánovanie rozvoja zdola nahor, ➤ Nízka zapojenosť občanov ➤ do rozhodovacieho procesu, ➤ Nezáujem občanov o veci verejné (nedostatočná osвета a informovanosť),
<p><i>PRÍLEŽITOSTI</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie, ➤ Vstup nových investorov do existujúcich vysporiadaných priestorov, ➤ Rozvoj priemyselných zón a parkov, ➤ Podpora živnostenského, remeselného podnikania a samozamestnávania v regióne, ➤ Rozvoj výroby s vyšším stupňom finalizácie založených na výhodách zo spracovania domácich surovín, ➤ Rozvoj podnikateľských aktivít s vysokým stupňom pridanej hodnoty, ➤ Trvalý rast konkurencieschopnosti prostredníctvom posilnenia inovačného rozvoja, zabezpečenia kvality výroby a riadenia v malom a strednom podnikaní, ➤ Využitie domácej a zahraničnej pomoci v oblastiach: finančnej, poradenstva, vzdelávania, informácií a inštitucionálnej, ➤ Využitie historického, kultúrneho a prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu za pomoci ŠF EU ➤ Zvýšenie poskytovaných úverov pri priaznivej úrokovej sadzbe 	<p><i>OHROZENIA</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Úbytok vysoko kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu, ➤ Nedostatočný záujem investorov ➤ Technologické a poznatkové zaostávanie, ➤ Nedostatočná úroveň strategického plánovania a kvality priemyselných informácií, ➤ Silná konkurencia na zahraničných trhoch, ➤ Pomalá adaptácia podnikov na prienik konkurenčných komodít na domáci trh, ➤ Nedostupnosť finančných zdrojov pre reštrukturalizáciu hospodárskej sféry

5. Problémové oblasti a stanovenie cieľov rozvoja obce Halič a ich navrhované riešenia

Strategický cieľ: Zlepšenie kvality života občanov v obci Halič.

Špecifické ciele :

1. VZDELÁVANIE A SOCIÁLNA INKLÚZIA

1. 1. Zlepšenie kvality života občanov a skvalitnenie služieb

Problémy :

- 1.1.1. Nedostatok aktivít v oblasti styku s občanmi
- 1.1.2. Nezáujem ľudí o veci verejné
- 1.1.3. Zlé medziľudské vzťahy, závisť, rómska neprispôsobivosť
- 1.1.4. Ľahká dostupnosť k alkoholu
- 1.1.5. Zastaralé budovy kultúrneho a historického významu
- 1.1.6. Veľa možností pre úpravu obce

Riešenie:

- 1.1.1. Rozvoj kultúrno – spoločenských podujatí, zlepšiť informovanosť
- 1.1.2. Zlepšiť sociálnu situáciu občanov obce
- 1.1.3. Riešiť rómsku problematiku
- 1.1.4. Zlepšiť voľnočasové aktivity, vybudovať protidrogové centrum
- 1.1.5. Rekonštruovať a modernizovať budovy národného, kultúrneho a historického významu a miestneho – obecného - významu a ich okolie (krajinotvorba, parky, solitéry)
- 1.1.6. Úpravou obce skvalitniť život vidieckeho obyvateľstva

1. 2. Vysoká miera nezamestnanosti

Problémy:

- 1.2.1. Nízka minimálna mzda
- 1.2.2. Nedostatok podnikateľských subjektov

Riešenie:

- 1.2.1. Vstup nového zahraničného investora a zvládnutie konkurencieschopnosti výrobkov
- 1.2.2. Úprava legislatívy pre zamestnávateľov, možnosť vhodných úverov pre podnikateľov, využívať lokálne prírodné zdroje pre výrobu obnoviteľných zdrojov energie (voda, drevné štiepky, slama, repka, maštalný hnoj, ostatná biomasa a pod.)
- 1.2.3. Propagácia obce, jej potenciálu a ponúk

1. 3. Vzdelanostná úroveň

Problémy:

- 1.3.1. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľov v súlade s potrebami trhu práce
- 1.3.2. Nízke využívanie programov APTP – ÚPSVR Lučenec
- 1.3.3. Nízky záujem o rekvalifikácie a vzdelávanie
- 1.3.4. Zlý stav školských budov ZŠ
- 1.3.5. Nevysporiadané pozemky pod MŠ a ZŠ z úrovne MŠ SR
- 1.3.6. Nízka vzdelanostná úroveň v oblasti farmárčenia, potravinárskych, ekologických výrobkov
- 1.3.7. Nedostatok Informačných a komunikačných technológií

Riešenie:

- 1.3.1. Rozvoj celoživotného vzdelávania a vzdelávania s prognózami na trhu práce
- 1.3.2. Zosúladenie ponuky s dopytom pracovnej sily, realizácia projektov a programov z Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Fondu sociálneho rozvoja (FSR)
- 1.3.3. Rekvalifikácie, rozvoj zručností
- 1.3.4. Rekonštrukcie škôl, využitie Štrukturálneho fondu- Európsky fond regionálneho rozvoja (ŠF ERDF) podľa Regionálneho operačného programu
- 1.3.5. Vysporiadanie pozemkov pod ZŠ s MŠ z úrovne MŠ SR za účelom možnosti využitia štrukturálnych fondov
- 1.3.6. Podporiť vzdelávacie a poradenské aktivity pre občanov ako aj pre farmárov, potravinárov a lesníkov
- 1.3.7. V rámci možností obce podporovať rozvoj informačných a komunikačných technológií

2. ZNALOSTNÁ EKONOMIKA

2.1. Malý záujem o investovanie v obci Halič

Problémy:

- 2.1.1. Nízky záujem zahraničných investorov
- 2.1.2. Nízky záujem o využitie prírodných zdrojov
- 2.1.3. Nízka kvalita služieb
- 2.1.4. Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva
- 2.1.5. Neznalosť tvorby projektov, malý záujem o ich využívanie malými a strednými podnikateľmi

Riešenie:

- 2.1.1. Vybudovať priemyselnú zónu prípadne priemyselný park – klaster pre zahraničných investorov
- 2.1.2. Využiť prírodné zdroje v oblasti MSP a cezhraničnej spolupráce
- 2.1.3. Skvalitnenie služieb v cestovnom ruchu, vybudovať ubytovacie zariadenia
- 2.1.4. Zvýšiť kúpyschopnosť obyvateľov, rozvojom podnikania, novými pracovnými miestami a zvyšovaním životnej úrovne rodín
- 2.1.5. Možnosť získania grantov (NFP) a úverov z Inovatívnych finančných nástrojov v programovacom období 2007-2013 ako Jeremie, Jessica, Jaspers, IS Leader, nové programy realizované SZRB. Pripravovať projekty z programov Fondu sociálneho rozvoja (FSR), zameraných na projekty partnerstva, na riešenie chudoby, implementácia mikroprojektov pre marginalizované skupiny obyvateľstva. Rekonštruovať a modernizovať lokálnu infraštruktúru, a tak podporiť rozvoj ďalších podnikateľských aktivít na vidieku. Dobudovať a zmodernizovať zariadenia pre vidiecky cestovný ruch a agroturistiku.

2. 2. Rozvoj cestovného ruchu, vidieckej turistiky agroturistiky

Problémy:

- 2.2.1. Nepripravenosť stratégie cestovného ruchu a vidieckeho rozvoja v BBSK
- 2.2.2. Nedostatok ubytovacích a čiastočne aj stravovacích kapacít a služieb
- 2.2.3. Naštartovať rozvoj, cehraničnej spolupráce, agroturistiky a vidieckej turistiky

Riešenie:

- 2.2.1. Schválenie zákona o cestovnom ruchu a návrhu programu rozvoja cestovného ruchu a vidieckej turistiky v BBSK
- 2.2.2. Dobudovanie ubytovacích a stravovacích kapacít
- 2.2.3. Vytvorenie podmienok pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky. Zlepšiť využívanie a zhodnocovania drevnej suroviny a ostatných lesných produktov (lesné plody, liečivé rastliny, trávy, bahno, atď.)

3. INFRAŠTRUKTÚRA

3.1. Dopravná infraštruktúra

Problémy:

- 3.1.1. Nízka úroveň základnej infraštruktúry

Riešenie:

- 3.1.1. Zlepšiť základnú infraštruktúru – miestne komunikácie

3.2. Infraštruktúra vzdelávania

Problémy:

- 3.1.1. Potreba zateplenia a výmeny okien ZŠ s MŠ – havarijný stav

Riešenie:

- 3.1.1. Výmena okien a zateplenie ZŠ s MŠ

3. 3. Odpadové hospodárstvo

Problémy:

- 3.3.1. Problémy zo zberom odpadu – rozšíriť separovaný zber o nebezpečný odpad a elektroodpad

- 3.3. Chýba kompostovisko na zber biologického odpadu

Riešenie:

- 3.3.1. Rozšírenie separovaného zberu
- 3.3.2. Vybudovať skládku biologického odpadu „ kompostovisko “

Využiť prostriedky z recyklačného fondu v súlade s Programom odpadového hospodárstva SR a s komoditnými programami sektorov poskytovať na podporu zberu, zhodnotenia a spracovania: opotrebovaných batérií a akumulátorov (§ 41), odpadových olejov (§42), opotrebovaných pneumatík (§ 43), viacvrstvových kombinovaných materiálov (§ 44),

elektrických a elektronických zariadení (§ 45), plastov (§ 46), papiera (§48), skla (§ 48), vozidiel (§ 49 až 54), kovových obalov (§ 44).

6. Inštitucionálna a legislatívna úroveň

6.1. Rámec opatrení pre Kohéznu politiku (politika súdržnosti) na roky 2007-2013.

Koncentrácia

V tejto časti PSEKR obce Halič sa v oblasti kohéznej politiky (politiky súdržnosti) EÚ navrhuje v súvislosti s potrebou sústrediť sa na tematické a geografické aspekty obce Halič a regiónu s cieľom koncentrovať zdroje na rozvojové projekty. Hospodársky rast obce sa vo svojej podstate skladá z dvoch hnacích síl: **rast zamestnanosti a rast produktivity**.

Úzko spolu súvisia a aby dosiahli maximálny účinok, musia byť stimulované súčasne. Aby sa v rámci národných a regionálnych rozvojových programov na roky 2007 – 2013 podporoval smer trvaloudržiateľného rozvoja a posilňovala sa konkurencieschopnosť v hospodárstve založenom na vedomostiach, je nevyhnutné, aby sa koncentrovali zdroje pre základné infraštruktúry, ľudský kapitál, výskum, vývoj a inovácie, vrátane prístupu k strategickému využívaniu informačných a komunikačných technológií (IKT). Vyžadujú sa hmotné aj nehmotné aktíva.

Vzájomné doplnenie politík, ktoré región potrebuje, aby dosiahol vhodnú kombináciu investícií pre rast, závisí od osobitných vlastností, štruktúry hospodárskej činnosti, charakteru a rozsahu štrukturálnych nedostatkov a možných oblastí komparatívnej výhody. Kombinácia politík sa v čase nevyhnutne vyvíja a prináša so sebou zmenu používania politík a nástrojov. Každý región a obec si musí na základe svojich osobitných hospodárskych, sociálnych, environmentálnych, kultúrnych a inštitucionálnych podmienok nájsť vhodnú kombináciu politík.

Konvergencia

Pre regióny oprávnené na podporu kohéznej politiky (ako je oprávnený aj BBSK a obec Halič ako rozvojová stredisková obec) podľa nového cieľa **konvergenzie** („približovania“), bude kľúčovým cieľom **stimulovať potenciál rastu obce Halič**, aby sa udržala a dosiahla vysoká miera rastu. Tento cieľ by sa mal vnímať na pozadí nárastu rozdielov v rámci rozšírenej Únie (25), dlhodobého úsilia, ktoré bude potrebné na ich zníženie a príspevku konkurencieschopnosti celej Únie.

Rozvojové stratégie sa budú zameriavať na investície a kolektívne služby, ktoré si vyžadujú dlhodobú konkurencieschopnosť, tvorbu pracovných miest a trvaloudržiateľný rozvoj. Bude potrebné vytvoriť, obnoviť a rozšíriť základné infraštruktúry a služby, aby sa otvorili regionálne a miestne ekonomiky, stanovil sa náležitý rámec na podporu podnikov a využili

príležitosti, ktoré ponúka jednotný trh. Okrem toho sa vyžaduje značné úsilie na zvýšenie investícií do ľudského kapitálu, rozšírenie prístupu k zamestnanosti, posilnenie sociálneho začlenenia a realizáciu reformy vzdelávania a systémov odbornej prípravy.

Popri úsilí zameranom na základnú infraštruktúru sa vyžaduje modernizácia a reštrukturalizácia výrobných kapacít regiónov prostredníctvom poskytovania služieb podnikom, najmä malého a stredného podnikania (MSP), zlepšenia prístupu k finančným prostriedkom, podporou vedy výskumu a inovácií, rozvojom ľudských zdrojov a podporou prenikania, šírenia a preberania informačno-komunikačných technológií (IKT).

Pre navrhnutie a plnenie politík je podstatné posilnenie inštitucionálnych kapacít a inštitucionálneho poriadku.

Európska územná spolupráca

Riešenie tejto rôznorodosti problémov a pomoc regiónom reštrukturalizovať a vytvárať nové aktivity v súlade s obnovenou lisabonskou agendou je výzvou pre novú generáciu regionálnych programov pre konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

Nový cieľ spolupráce sa zameriava na podporu **silnejšej integrácie** územia Únie v jej všetkých dimenziách. Tak sa prostredníctvom kohéznej politiky podporuje **vyrovnaný trvalodržateľný rozvoj** územia únie na úrovni jej makroregiónov a cezhraničnou spolupracou a výmenou najlepších postupov sa znižujú „brzdiace účinky“.

Riadenie

V kontexte kohéznej politiky má otázka riadenia rôzne aspekty. Prvý aspekt sa týka súboru charakteristík verejných organizácií súvisiacich s **výkonom a úspechom verejných politík**. Pre regióny je kvalita a produktivita verejného sektora nevyhnutná, aby začali reformy a dobré riadenie, predovšetkým v oblastiach hospodárstva, zamestnanosti, sociálnych vecí, vzdelávania, životného prostredia a súdnictva. Nepomôže to iba zlepšiť implementáciu kohéznej politiky EÚ, ale tak isto zvýši celkovú výkonnosť hospodárstva.

Posilňovanie inštitucionálnych kapacít a riadenia tam, kde sa považujú za nedostatočné, by malo byť v menej rozvinutých regiónoch kľúčovou prioritou.

Druhý aspekt sa týka opatrení a činností, ktoré sú konkrétne potrebné na zlepšenie kapacity členských štátov pri **riadení a implementácii kohéznej politiky**. Spolahlivé a účinné riadenie fondov si vyžaduje náležité, účinné a transparentné štruktúry v centrálnych a regionálnych správach, ktoré sú schopné vykonávať úlohy spojené s implementáciou fondov, ako je verejné obstarávanie, finančná kontrola, monitorovanie, vyhodnocovanie a prevencia a boj proti korupcii a podvodom.

Podpora regionálneho rozvoja v SR je významným zdrojom konkurencieschopnosti, budovania infraštruktúry, podporou znalostnej ekonomiky a vytváraním pracovných príležitostí je považovaná za jeden zo základných prvkov politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti. Jej cieľom je trvalo odstraňovať príčiny hospodárskych a sociálnych rozdielov v rozvoji jednotlivých

regiónov a napomáhať postupnému vyrovnávaniu rozdielov v ekonomickej sile regiónov a v životnej úrovni ich obyvateľov. Štrukturálna a regionálna politika by mala byť dlhodobou cieľovo zameraná na vytváranie predpokladov pre racionálne využívanie zdrojov a harmonické usporiadanie všetkých hospodárskych i sociálnych funkcií sídiel a regiónov, vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj, ako aj ekologickú rovnováhu územia a ochranu životného prostredia.

Slovenská republika ako člen EÚ sa plne pripravuje na realizáciu politiky ekonomickej a sociálnej súdržnosti v rokoch 2007 - 2013.

V Slovenskej republike verejná správa pôsobí a bude naďalej pôsobiť v tzv. oddelenom modeli (štátna správa a nezávislá územná a miestna samospráva). Vzťahy medzi orgánmi štátu, krajskou samosprávou, obcami a podnikateľskými a mimovládnyimi organizáciami sa budú riadiť na báze vzájomnej spolupráce v novom programovacom období 2007 – 2013 sa hovorí o partnerstve PPP (Public, Private, Partnership), verejno-súkromné partnerstvá .

V zmysle zákonov súvisiacich s procesom decentralizácie a modernizácie verejnej správy prešla od 1. 1. 2002 časť kompetencií z orgánov štátnej správy na samosprávnú úroveň, vrátane kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja.

6.2.Oblasť legislatívy

V tejto časti sú legislatívne a právne normy, ktoré majú za cieľ podporu podnikania a ekonomické oživenie regiónov.

Podľa § 4 **Zákona č. 302/2001** Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) samosprávny kraj pri výkone samosprávy sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Pritom najmä na úseku regionálneho rozvoja:

- a) zabezpečuje tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja,
- b) vykonáva plánovacie činnosti týkajúce sa územia samosprávneho kraja,
- c) účelne využíva miestne ľudské, prírodné a iné zdroje,
- d) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja,
- e) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie a iné právnické osoby podľa osobitných predpisov,
- f) spolupracuje s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí,
- g) podieľa sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja,
- h) rozvíja spoluprácu s územnými celkami a s orgánmi iných štátov,
- i) vykonáva ďalšie pôsobnosti ustanovené osobitnými zákonmi.

Podľa § 5 **Zákona č. 302/2001** Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) samosprávny kraj môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnyimi celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie.

Na základe § 16 **Zákona č. 503/2001 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, samosprávny kraj na všeobecný rozvoj svojho územia a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy najmä:

- a) vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, prípadne jeho častí, podieľa sa na ich uskutočňovaní,
- b) vypracúva regionálny operačný program v spolupráci s ďalšími samosprávnymi krajinami, vytvárajúcimi štatistickú územnú jednotku na úrovni druhého stupňa, podieľa sa na jeho uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,
- c) spolupracuje s ministerstvom a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na príprave národného plánu, na príprave sektorových operačných programov, spolupracuje s príslušným ústredným orgánom štátnej správy a s ostatnými sociálno - ekonomickými partnermi, podieľa sa na pravidelnom vyhodnocovaní ich plnenia,
- d) zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj na území samosprávneho kraja,
- e) obstaráva a schvaľuje jednotlivé rozvojové projekty regionálneho charakteru, podieľa sa na ich uskutočňovaní a vyhodnocuje ich plnenie, vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť,
- f) vypracúva, schvaľuje a vyhodnocuje plnenie jednotlivých programov medzinárodnej spolupráce na regionálnej úrovni a podieľa sa na ich uskutočňovaní,
- g) pravidelne monitoruje a hodnotí rozvoj územia samosprávneho kraja a pravidelne vypracúva správy o hospodárskom rozvoji a sociálnom rozvoji samosprávneho kraja,
- h) zabezpečuje prostriedky v rozsahu svojej pôsobnosti na odstraňovanie nežiadúcich rozdielov na území samosprávneho kraja,
- i) zabezpečuje vzájomnú spoluprácu s ďalšími samosprávnymi krajinami a rozvoj spolupráce s územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie pri výkone samosprávy,
- j) môže zriaďovať právnické osoby na podporu regionálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, najmä agentúry pre regionálny rozvoj,
- k) vedie evidenciu programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obcí,
- l) plní ďalšie úlohy ustanovené osobitnými zákonmi.

V nadväznosti na vyššie citované zákony a ich ustanovenia Banskobystrický samosprávny kraj vypracoval **Program hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja BBSK**, ktorý obsahuje súhrnnú analýzu sociálno-ekonomickej situácie, priority a ciele ekonomického a sociálneho rozvoja.

Program je spracovaný do úrovne 5 globálnych cieľov :

1. Ľudské zdroje
2. Ekonomický rozvoj
3. Doprava a telekomunikácie
4. Životné prostredie
5. Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.

Odbornú a konzultačnú pomoc zabezpečovala írská spoločnosť Enterplan.

Podrobné informácie o Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja sú na web stránke BBSK www.vucbb.sk.

V súčasnosti sa spracováva Program rozvoja BBSK na programovacie obdobie 2007- 2013 v rámci projektu „Diverzifikovaná regionálna politika Banskobystrického samosprávneho kraja „súkromnou spoločnosťou IBS Slovakia.

6.3. Oblasť inštitucionálnej podpory

Národná úroveň - V súvislosti s transponovaním celej potrebnej legislatívy Európskej únie do práva Slovenskej republiky sa stáva kľúčovou otázkou schopnosť garantovať implementáciu *acquis communautaire* a jej vymáhateľnosť. Je preto potrebné posilniť administratívne kapacity v oblasti regionálneho rozvoja s cieľom efektívne využívať programy zo štrukturálnych fondov EU.

Regionálny rozvoj je od 1.12.1999 v kompetencii Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Ministerstvo spolupracuje s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy.

Úroveň NUTS II – Stredné Slovensko_ - v programovacom období 2007 – 2013 bude po prvýkrát posilnená implementácia štrukturálnych fondov (ŠF) EÚ na regionálnej úrovni. V rámci územno-štatistického členenia EU sa bude implementovať na regionálnej úrovni ROP – Regionálny operačný program na regionálnej úrovni vo vytvorenom SO/RO na úrovni NUTS II Stredné Slovensko. Pôjde o podporu projektov zameraných na regionálne inštitúcie a ostatné zariadenia s cieľom regenerácie sídiel či už kohézneho alebo inovačného typu.

Krajská úroveň NUTS III - Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK) má na výkon kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja zriadený odbor regionálneho rozvoja,územného plánu a životného prostredia, v rámci ktorého pôsobia referáty analýz, prognóz a programov regionálneho rozvoja.

Na úrovni NUTS III bude implementovaný v rámci EU program susedstva NNI cieľ 3 Národného strategického referenčného rámca (NSRR) Európska územná a teritoriálna

spolupráca.

Úroveň NUTS IV - okresy (Inovačné póly rastu) – krajské mestá, okresné mestá, sídla obvodných úradov.

Úroveň NUTS V- obce - kohézne póly rastu - sú to strediskové obce, obce väčšieho významu (sem patrí aj obec Halič).

Cieľom regionálnej politiky v programovacom období 2007 – 2013 v súvislosti s presunom kompetencií na úroveň NUTS II – SO/RO (Implementačná agentúra - Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom MVRR, ziadený MVRR a Žilinským a Banskobystrickým krajom) je potrebné sa sústrediť, získať čo najviac zdrojov zo ŠF EÚ v rámci implementácie **Regionálneho Operačného programu ROP**.

Pre obec Halič bude možnosť čerpať finančné prostriedky zo Štrukturálnych fondov EU: z Európskeho sociálneho fondu ESF na neinvestičné projekty a z Európskeho fondu regionálneho rozvoja ERDF na investičné projekty na základe prioritných osí ROP a relevantných opatrení.

6. 4. Teritoriálne priority Programu rozvoja vidieka

Prostredníctvom implementácie Národného strategického referenčného rámca (NSRR) v SR v programovacom období 2007-2013 sa budú môcť verejné inštitúcie, podnikatelia, obce a mestá uchádzať o nenávratný finančný príspevok (NFP) len z troch zdrojov a to ESF, ERDF a KF. Pre rozvoj poľnohospodárstva a rozvoja vidieka je spracovaný dokument Národný strategický plán pre rozvoj vidieka (NSPRV) 2007 - 2013 ako i samotného Programu rozvoja vidieka (2007-2013) na implementáciu Fondu pre rozvoj poľnohospodárstva a vidieka (FRPV) vo výške 1,5 mld. EUR a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (EFF) vo výške 4,9 mld. EUR, pre ktorý bude spracovaný tiež osobitný dokument „Národný strategický plán rozvoja rybného hospodárstva na obdobie 2007- 2013“.

Oblasti Konvergenčného cieľa

Konvergenčný cieľ sa vzťahuje na oblasti úrovne NUTS 3, ktorých HDP na obyvateľa meraný paritou kúpnej sily za posledné tri roky je menší ako 75 % priemeru Spoločenstva.

Oblasti Konvergenčného cieľa sú:
Západné Slovensko: Trnavský kraj (TT), Nitriansky kraj (NR), Trenčiansky kraj (TN))
Stredné Slovensko: Banskobystrický kraj (BB), Žilinský kraj (ZI))
Východné Slovensko: Košický kraj (KE), Prešovský kraj (PO))

Ostatné oblasti

Ostatné oblasti sa vzťahujú na územie Bratislavského kraja (BA).

Podpora prostredníctvom Programu rozvoja vidieka na obdobie 2007 – 2013 bude poskytovaná na celom území Slovenskej republiky vrátane Bratislavského kraja, ktorý bude mať odlišné percento spolufinancovania ako oblasti Konvergenčného cieľa.

Súlad národných priorít rozvoja vidieka so strategickými usmerneniami Spoločenstva

V strategických usmerneniach Spoločenstva sa stanovujú oblasti dôležité z hľadiska plnenia priorít Spoločenstva, najmä v súvislosti s cieľmi trvalej udržateľnosti stanovenými na zasadnutí Európskej Rady v Göteborgu a s prepracovanou Lisabonskou stratégiou pre ekonomický rast a zamestnanosť.

Cieľom NSRPV ako i samotného Programu rozvoja vidieka (2007-2013) je stanoviť také priority/aktivity, ktoré budú v súlade s prioritami Spoločenstva vymedzenými v Strategických usmerneniach Spoločenstva ako i národnými prioritami.

Stratégia rozvoja vidieka odráža 4 kľúčové priority zamerané na konkurencieschopnosť poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesného sektora, ochranu a zlepšenie kvality životného prostredia, zlepšenie kvality života na vidieku a zlepšenie riadenia vo vidieckych oblastiach.

V rámci Osi 1 Opatrenia zamerané na reštrukturalizáciu a rozvoj fyzického potenciálu a podporu inovácií zameranej na „konkurencieschopnosť“ je hlavným cieľom zameranie sa na reštrukturalizáciu, informatizáciu a modernizáciu/inovácie a vzdelávanie poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesného sektora. Z pohľadu predchádzajúcich skúseností ako i súčasnej situácie v poľnohospodárskom sektore, je potrebné pokračovať v implementácii opatrení so zameraním na reštrukturalizáciu, modernizáciu a vzdelávanie.

V rámci smerovania Osi 2 Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy „zlepšenie životného prostredia a krajiny“ sú opatrenia zamerané na zlepšenie životného prostredia a krajiny s cieľom zachovania biodiverzity, kvality vody, pôdy a zmiernenia klimatických zmien a podpory aktivít, ktoré prispievajú k zvýšeniu hodnoty územia. Dôraz je kladený na trvalo udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo vo vidieckych oblastiach.

Os 3 - Opatrenia na diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva zamerané na „kvalitu života vo vidieckych oblastiach“ prispeje k diverzifikácii vidieckeho hospodárstva s cieľom zlepšiť súčasnú situáciu na vidieku. Hlavnou prioritou bude vytváranie pracovných príležitostí a podmienok pre rast, podporu diverzifikačných aktivít mimo poľnohospodárstva a obnovu a rozvoj obcí mimo inovačných a kohéznych pólov rastu. Medzi kľúčové aktivity v rámci tejto osi považujeme podporu pri využívaní obnoviteľných zdrojov energií, obnovu a rozvoj obcí, vzdelávanie a podporné aktivity súvisiace s činnosťou miestnych akčných skupín a podporu vidieckeho cestovného ruchu .

Os LEADER je zameraná na „tvorbu a mobilizáciu miestnych akčných skupín“. Prispieje k vytváraniu a implementácii miestnych rozvojových stratégií s dôrazom na miestne potreby a cestovný ruch.

7. Priority obce Halič a návrh financovania

Na základe SWOT analýzy medzi základné problémy obce patrí: vysoká miera nezamestnanosti, vysoký podiel rómskeho obyvateľstva a jeho rast v budúcnosti, nevyhovujúca technická infraštruktúra ciest a dopravná izolovanosť.

Hlavné priority obce Halič:

1. Rast zamestnanosti.

V obci Halič je táto priorita riešiteľná predovšetkým likvidáciou určitej „prezamestnanosti“ v štátnom sektore, poklesom výroby v priemysle a značnými odbytovými a finančnými ťažkosťami podnikov v okresnom meste Lučenec. Východiská vidíme vo vybudovaní priemyselného parku a priemyselnej zóny v meste Lučenec, resp. vybudovať menší priemyselný park aj v obci Halič.

Zdroj financovania: **OP Znalostná ekonomika**

Prioritná os 1 Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb prostredníctvom inovácií. Z dlhodobého hľadiska sú inovácie v akejkoľvek forme jediný nástroj, ako zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť a vysoký rast produktivity v národnej ekonomike. Z rôznych dôvodov, vrátane nedostatku investičného kapitálu, je však tvorba a zavádzanie inovácií v slovenských podnikateľských subjektoch v súčasnosti relatívne nízka.

Zdroj financovania: **Opatrenie 1. 2 Podpora spoločných služieb a infraštruktúry pre podnikateľov**

Podporované budú projekty: na budovanie a rozvoj priemyselných parkov, podpora rekonštrukcie, prípadne sanácie, výrobných hál, t.j. území, na ktorom sa sústreďujú priemyselná činnosť alebo služby aspoň jedného podnikateľského subjektu, podpora budovania clustrov a sietí

Zdroj financovania: **Opatrenie 1.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.**

prí riešení nezamestnanosti zamerať sa na financovanie projektov z domácich zdrojov a súčasne aj využiť ŠF EU nenávratné finančné príspevky (NFP) v rámci implementácie Národného strategického referenčného rámca zo štrukturálnych fondov EÚ z ESF - Európskeho sociálneho fondu na neinvestičné projekty, ERDF - Európskeho fondu regionálneho rozvoja na neinvestičné projekty, Tiež využiť Fond pre podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka (FRPaV) a Iniciatívu LEADER.

Na rozvoj zamestnanosti využiť aj finančný príspevok FFP na rozvoj rybolovu a rybníkárstva na základe implementácie Národného strategického plánu rozvoja rybného hospodárstva na obdobie rokov 2007- 2013.

Zdroj financovania neinvestičných projektov: **OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia, Opatrenie 1.1 Podpora mobility za prácou a cezhraničná integrácia trhov práce podpory medziregionálnej mobility za prácou**

Podporované projekty: budú prioritne podporované projekty zamerané na podporu individuálnej mobility za prácou (náklady na sťahovanie, dochádzku za prácou), podpory krytia časti nákladov súvisiacich so zabezpečením bývania pri sťahovaní za prácou, rozšírenie služieb zamestnanosti o segment služieb pre tých uchádzačov o zamestnanie, ktorí sa sťahujú za prácou, budú podporované projekty na vytvorenie mobilitných centier a podpora vzdelávania

uchádzačov o zamestnanie v súlade s potrebami cieľového regiónu, podpora integrácie legálnych migrantov do spoločnosti, podpora vytvorenia informačného systému o možnostiach zamestnania v prihraničnej oblasti susediaceho štátu. Tieto aktivity je potrebné plánovať s ÚPSVR v Lučenci.

2. Prísun domáceho a zahraničného kapitálu,

Riešenie: zmeniť úverovú politiku pre podporu malého a stredného podnikania, je nájsť zahraničných investorov, zabrániť ich odchodu „na východ“. Príprava malého priemyselného parku v obci a priemyselnej zóny.

Zdroj financovania zo ŠF : **SARIO Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu, nové programy SZRB Slovenskej záručnej a rozvojovej Banky (SZRB) nové inovatívne programy cezhraničnej spolupráce NNI – program susedstva.**

3. Príprava a realizácia priemyselného parku v obci v priemyselnej zóne

Nájsť zahraničného investora a požiadať o štátnu pomoc na zriadenie priemyselného parku, so zameraním výroby na využitie domácich surovín, výroby konkurencieschopných výrobkov na EU trhu s vyššou pridanou hodnotou.

Zdroj financovania zo ŠF : **Operačný program Znalostná ekonomika v rámci ktorého bude podporované opatrenie Opatrenie 1. 2 Podpora spoločných služieb a infraštruktúry pre podnikateľov**, kde bude možné získať NFP na budovanie a rozvoj priemyselných parkov, na podporu rekonštrukcií, prípadne sanácií, výrobných hál, t.j. území, na ktorom sa sústreďí priemyselná činnosť, alebo služby aspoň jedného podnikateľského subjektu. Cieľom opatrenia je napomôcť predovšetkým malým a stredným podnikom prezentovať sa na domacom a zahraničnom trhu.

4. Rekonštrukcia základnej školy s materskou školou

Projekt budeme podávať už druhýkrát, nakoľko nebol prefinancovaný z dôvodu nevysporiadaných pozemkov pod budovou školy.

Financovanie: zo ŠF EÚ, EFRR na základe **ROP Prioritná os 1 Infraštruktúra základného vzdelávania.**

Podporované budú projekty zamerané na investičné aktivity zamerané na rekonštrukciu, rozširovanie a modernizáciu existujúcich objektov (materských a základných škôl a príslušných školských zariadení). Opatrenie je zamerané na zabezpečenie predovšetkým požadovaných kvalitatívnych a kvantitatívnych štandardov vzdelávacích zariadení a štandardov ich prístupnosti v nadväznosti na súčasné potreby moderného vzdelávacieho procesu.

5. Zlepšenie infraštruktúry

Obnova miestnych komunikácií, dažďovej kanalizácie a chodníkov po roku 2007, keď už budú všetky inžinierske siete v súčasnom intraviláne obce zabudované. Vybudovanie inžinierskych sietí na novej lokalite Halič – Horné pole určenej na individuálnu bytovú v ýstavbu.

Zdroj financovania: **ROP Opatrenie 5. 2 Regenerácia sídiel.**

Podporované budú projekty na dobudovanie technickém infraštruktúry sídiel a realizáciu komplexných projektov regenerácie sídiel, ich častí a zón, modernizácia, obnova a zvýšenie energetickej efektívnosti panelových bytov, výstavba a rekonštrukcia stavebných štruktúr (napr. chodníkov, mostov), podpora úpravy verejných priestranstiev, verejnej zelene a dôležitých priestorových areálov s multifunkčným využitím, regenerácia rómskych osídlení, rekonštrukcia miestnych komunikácií IV. Triedy.

6. Podpora výstavby spaľovne TKO v meste Lučenec , separovaný zber a vybudovanie skládky biologického odpadu „kompostoviska“v obci Halič

V okresnom meste Lučenec sa nachádza len spaľovňa nemocničného odpadu pri nemocnici s poliklinikou (NsP) v Lučenci. Na území BBSK bolo v roku 2002 prevádzkovaných celkom 6 spaľovní odpadov, z toho 2 sú podnikové (Petrochema a.s.) Všetky ostatné spaľovne sú pri nemocniciach s poliklinikou, pričom len jedna spĺňa emisné limity. Jedna spaľovňa pri NsP v Banskej Bystrici je po rekonštrukcii v skúšobnej prevádzke. V BBSK nie je lokalizovaná žiadna spaľovňa regionálneho významu.

Návrhy projektov: Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom zo záhrad, parkov, odpadov z cintorína a ďalšej zelene na pozemkoch právnických a fyzických osôb a občianskych združení, (tento odpad nesmie byť s účinnosťou od 1.1. 2006 ukladaný na skládky tuhého komunálneho odpadu).

Z toho dôvodu navrhujeme podľa skúseností z iných obcí, nakladať s biologickým odpadom nasledovne:

1./ Poskytnúť bezplatnú službu pre občanov, ktorá bude zahŕňať službu drvenia konárov podľa vopred schváleného časového harmonogramu. Podrvený materiál si bude môcť pôvodca nechať a v prípade, že neprejaví oň záujem, poverení pracovníci (technické služby) ho odvezú na kompostovisko.

2./ Na likvidáciu ďalších komodít biologického odpadu ako je tráva, lístie, seno, zvyšky ovocia a zeleniny zo záhrad a parkov navrhujeme: ako je to pri separovanom zbere, prostredníctvom zberu od jednotlivých domácností v presne stanovenom termíne, alebo s použitím veľkokapacitných kontajnerov, ktoré budú rozložené na území obce a mikroregiónu v presne vymedzenom období od apríla do konca októbra príslušného roku. Veľkou nevýhodou kontajnerov je, že zo strany pôvodcu môže dôjsť k znehodnoteniu tohto odpadu s iným druhom, nakoľko tento systém je ťažko kontrolovateľný, alebo kontajner ručne pretriediť.

3./ Ďalšou alternatívou pre obec je nahradiť zberné nádoby v domácnostiach priesvitnými plastovými vrecami s objemom 15, 30 a 60 litrov s obecnou potlačou. Každá domácnosť, zapojená do tohto zberu, dostane od obce identifikačnú kartu, na ktorú si môže podľa vlastnej potreby kupovať vrecia na zmesový komunálny odpad. Spolu s vrecami dostane aj nálepku s čiarovým kódom, ktorú na ne nalepí. Naplnené vrecia zbierajú spreď domov raz týždenne. Počas zberu snímajú prepravcovia prenosným ručným terminálom čiarové kódy z nálepiek na vreciach.

Motiváciou pre zapojenie sa do takéhoto zberu odpadu je najmä miestny poplatok za túto službu. Občania a firmy platia pri kupovaní vriec. V ich cene sú započítané všetky náklady na

zber, prepravu a likvidáciu zmesového odpadu. K separácii a kompostovaniu zvyšného odpadu sú obyvatelia motivovaní tým, že za zber, prepravu a zhodnocovanie vyseparovaných surovín neplatia. Náklady na separovaný zber hradí obec z príjmov získaných za odpredaj druhotných surovín, z Recyklačného fondu a z iných príjmov.

Čím viac vlastných odpadov si obyvatelia vytriedia a skompostujú, tým menej vriec na zmesový odpad si potrebujú kúpiť.

Návrhy projektov pre obec Halič a mikroregión Novohradské podzámčie:

Návrh "**Projekt Vrecový zber - Plat' len toľko, koľko vyhadzuješ**".

Tento spôsob zberu odpadu prináša environmentálne a tiež ekonomické výhody.

Návrh „**Komunálneho kompostovacieho programu**“.

Jeho súčasťou by bola kompostovacia kampaň pre obyvateľov, spojená s inštaláciou panelov o kompostovaní a ukážkami kompostovísk ako aj budovaním verejných kompostovísk. Doteraz boli v spolupráci s obecnými úradmi postavené verejné kompostoviská v Ždani, Kokšove Bakši, Košickej Polianke a Valalikoch. Obyvatelia takto zhodnocujú svoj bioodpad zo záhrad, obec zhodnocuje bioodpad z verejných priestranstiev – výsledkom je kvalitný kompost, ktorý sa používa v obci pre udržiavanie verejnej zelene.

Zdroje financovania: **OP Životné prostredie**

Opatrenie 3.1 Podpora technológií minimalizujúcich vznik odpadov pri výrobe Opatrenie

3.2 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu

Opatrenie 2.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien, vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie

7. Rozšírenie služieb Tele-Domu o monitorovacie a informačné stredisko v obci

Cieľom informačného centra bude informovanie domácich a zahraničných turistov o možnostiach rekreácie v obci Halič, mikroregióne Novohradské podzámčie a meste Lučenec a taktiež monitorovanie spokojnosti návštevníkov z hľadiska poskytovania služieb v cestovnom ruchu.

Postupne sa vybuduje internetizácia obce – prevádzkovateľom siete internetu v obci bude Tele-Dom.

Zdroje financovania: **Operačného programu Znalostná ekonomika, Prioritná os 2 Informatizácia spoločnosti**

Opatrenie 2.1 Efektívna elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb.

Možnosti financovania projektov: rozvoj elektronických služieb pre verejnú správu, kde nosným komponentom sú služby, ktoré musia byť zabezpečené tak, aby administratívne zaťaženie občana bolo čo najnižšie a transparentnosť procesov čo najvyššia. K naplneniu takto postaveného cieľa je potrebné od základu zmeniť existujúce procesné fungovanie verejnej správy, upraviť legislatívu a nové procesy prispôbiť do maximálnej možnej miery možnostiam moderných IKT. Prvá etapa tohto procesu je načrtnutá v materiáli „Návrh cestovnej mapy zavádzania elektronických služieb verejnej správy“ na roky 2006 – 2008, dopĺňať ju budú investície do ďalšieho rozvoja, skvalitňovania a šírenia využívania už existujúcich

štandardizovaných informačných systémov zefektívňujúcich činnosť jednotlivých zložiek verejnej správy (najmä rezortných geografických informačných systémov).

Druhá etapa procesu v rokoch 2008 – 2013 je zameraná na miestnu, samosprávnú úroveň verejnej správy.

Skupiny podporovaných aktivít:

1. Investície do digitálneho obsahu verejnej správy (eGovernment, eLearning, eCulture, eHealth, eTourism, eInclusion)
2. Zavádzanie systémov riadenia kvality, transferu technológií a poznatkov
3. Infomačné portály, infomačné kiosky, networking inštitúcií
4. Investície do podpory databázových, aplikačných a inovačných riešení na báze IKT.
Investície do digitálneho obsahu verejnej správy (eGovernment: eLearning, eCulture, eHealth, eTourism, eInclusion).

Zdôvodnenie Vzhľadom na pasívnu úroveň efektívnej elektronizácie verejnej správy a úplnú absenciu plnohodnotnej tvorby informačno-komunikačného digitálneho obsahu pre občana, je nevyhnutnou prioritou zavedenie interoperability a rozvoja eGovernmentu ako základnej úrovne a ďalších segmentov elektronizácie verejných inštitúcií (eLearning, eCulture, eHealth, eTourism, eInclusion). Tento efekt bude dosiahnuteľný horizontálnou a vertikálnou digitalizáciou služieb verejnej správy, prostredníctvom ktorých bude mať občan v prvotnej fáze možnosť aktívne participovať z pohľadu užívateľa pri vybavovaní základných a neskôr komplexných verejných administratívnych záležitostí prostredníctvom internetu a elektronickej komunikácie s úradmi verejnej správy.

8. Vykonať rekonštrukciu zdravotného strediska (nová strecha, zateplenie budovy, výmena oken a vybavenie strediska modernou zdravotnou technikou aj za účelom rozšírenia zdravotných služieb)

Zdroj financovania: **ROP Prioritná os 3 Infraštruktúra regionálnych zdravotníckych zariadení Opatrenie 3.1 Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zdravotníckych zariadení a obstaranie minimálneho vnútorného vybavenia.**

Podpora aktivít: projekty zamerané na budovanie nových zariadení sociálnych služieb a zariadení na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately v súlade s platnou legislatívou, vrátane obstaranie príslušného vnútorného zariadenia.

9. Rozšírenie priestorov obecnej knižnice a internetovej miestnosti pre verejnosť

Zdroj financovania: **Opatrenie 2.3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu OP Znalostná ekonomika**

V rámci tohoto opatrenia budú podporené projekty, ktorých cieľom bude dosiahnutie kvalitatívnej socio-ekonomickej integrácie infraštruktúry širokopásmového internetu pre občana budovaním a skvalitňovaním týchto sietí, zabezpečením ich kvantitatívnej a kvalitatívnej dostupnosti, bezpečnosti a interoperability s trvalým a nepretržitým prístupom na internet, k digitálnym informáciám a službám pre počítačovo gramotnú populáciu v podmienkach hospodárskej súťaže.

Skupiny podporovaných aktivít:

1. Vytvorenie podmienok pre rozvoj sietí regionálneho významu, slúžiacich na pripojenie organizácií verejného sektora a občanov k širokopásmovému internetu v prostredí súťaže medzi všetkými komunikačnými sieťami.
2. Budovanie metropolitných optických sietí, slúžiacich na pripojenie organizácií verejného sektora a občanov k širokopásmovému internetu.

10. Spolupráca pri rekonštrukcii národnej kultúrnej pamiatky – rímsko-katolíckeho kostola v obci Halič

11. Spolupráca pri prestavbe národnej kultúrnej pamiatky – budovy bývalej synagógy na evanjelický kostol

12. Pokračovanie rekonštrukcie športového areálu TJ Slovan Halič

13. Spolupráca s majiteľom Haličského zámku pri jeho rekonštrukcii a úprave okolia

Revitalizácia Haličského rybníka aj za účelom možnosti rekreácie a vodných športov.
Financovanie : **ROP Opatrenie Opatrenie 4.2 Revitalizácia a hospodárske využitie pamiatkových objektov v území, OP Znalostná ekonomika 2.2 Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry**

Zdôvodnenie: Opatrenie je zamerané na záchranu a revitalizáciu významných pamiatkových objektov plniacich hospodárske a spoločenské funkcie typu kúrie, kaštiele, meštianske domy a pod., ako i obnovu a regeneráciu historických parkov miest a obcí.

Súčasťou realizácie investičných projektových zámerov zameraných na záchranu a revitalizáciu významných pamiatkových objektov bude aj vypracovanie štúdií využitia, obnovy a uskutočniteľnosti obnovy pamiatkových objektov a nevyhnutné vypracovanie projektovej dokumentácie pre získanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia na obnovu pamiatkových objektov.

Revitalizácia a hospodárske využitie významných pamiatkových objektov v území je orientované na tú skupinu pamiatkových objektov, ktoré dlhodobo plnili zásadné hospodárske, spoločenské a kultúrne funkcie územia (kaštiele, kúrie, vily, meštianske domy, historické parky), a ktoré sú dnes v narušenom či dezolátnom stave, alebo sú nevyužité, čiastočne využitú, resp. nevhodne využitú. Je potrebné podporiť realizáciu komplexne pripravených lokálnych plánov obnovy a využitia týchto pamiatkových objektov. Cieľom bude tieto objekty v súlade so stratégiou miestneho rozvoja a rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska vrátiť do využívania tak, aby opäť mohli slúžiť pre miestny rozvoj nadobecného charakteru vo výrazne zaostávajúcich regiónoch a sídlach v súvislosti s poskytovaním verejno-prospešných služieb, so zameraním predovšetkým na kultúrnu a osvetovú činnosť na miestnej úrovni. Tým sa zároveň bude podporovať komplexnosť projektov so synergickým efektom, ktoré riešia problematiku jedného regiónu, resp. lokality cez viaceré prvky (infraštruktúra, ľudské zdroje, rozvoj služieb a pod.). Dôraz bude tiež kladený na uplatnenie tradičných technológií a postupov pri obnove pamiatkových objektov

Prijímatelia: vlastníci národných kultúrnych pamiatok z verejného sektora, vlastníci národných kultúrnych pamiatok z verejného sektora s primeraným uplatnením PPP projektov (revitalizácia národnej kultúrnej pamiatky vo vlastníctve subjektu z verejného sektora, ktorú na základe koncesie obnoví a bude prevádzkovať, resp. sčasti prevádzkovať na určité obdobie partner zo súkromného sektora) neziskové organizácie.

14. Pokračovať v rozširovaní a revitalizácii zelených plôch v obci, v zmysle vypracovanej štúdie centra obce

Vypracovať vykonávacie projekty a uskutočniť **rekonštrukciu centra obce.**

Zdroje financovania: **Program obnovy dediny POD, ROP Opatrenie 5. 2**

Regenerácia sídiel

Podporované projekty: dobudovanie technickej infraštruktúry sídiel a realizácia projektov regenerácie sídiel, ich častí, modernizácia, obnova a zvýšenie energetickej efektívnosti panelových bytov, výstavba a rekonštrukcia stavebných štruktúr (napr. chodníkov, mostov...) podpora úpravy verejných priestranstiev, verejnej zelene a dôležitých priestorových areálov s multifunkčným využitím, regenerácia rómskych osídlení rekonštrukcia miestnych komunikácií IV. Triedy.

15. Vybudovať dom dôchodcov, hospic a dom opatrovateľskej služby

Vybudovať zariadenie sociálnej starostlivosti, v spolupráci s majiteľom budovy bývalej školy, pre potreby občanov obce a mikroregiónu Novohradské podzámčie.

Zdroj financovania: OP Zdravotníctvo Prioritná os 3 Infraštruktúra regionálnych zdravotníckych zariadení Opatrenie 3.1 Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zdravotníckych zariadení a obstaranie minimálneho vnútorného vybavenia.

Zámer projektov: budú podporované investičné aktivity na podporu zdravotníckych zariadení zriadených regionálnou a miestnou samosprávou a neziskových organizácií oprávnených poskytovať zdravotnícku starostlivosť, ktoré budú zamerané na: rekonštrukciu a rozširovanie existujúcich zariadení, zvyšovanie energetickej a environmentálnej efektívnosti zdravotníckych zariadení, modernizáciu vnútorného vybavenia existujúcich zdravotníckych zariadení v nadväznosti na ich rekonštrukciu.

Zámerom priority je kvalitatívne zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych služieb v obci prostredníctvom zlepšenia nevyhovujúceho technického a kvalitatívneho stavu prevádzkovaných objektov a zníženia energetickej a environmentálnej náročnosti prevádzky budov zdravotníckych zariadení. Opatrenie je zamerané na zabezpečenie požadovaného kvalitatívneho a kvantitatívneho štandardu v súlade s minimálnymi štandardmi. Kvalitatívnu úroveň poskytovania služieb v oblasti zdravotníctva priamo úmerne ovplyvňuje nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav prevádzkovaných objektov a často ich vysoká bariérovosť. Kvalita a dostupnosť poskytovaných služieb je dlhodobou poznačená nedostatkom investícií zo strany zriaďovateľov. Dôsledkom je neuspokojivý technický stav veľkého počtu budov, existencia vysokých prevádzkových nákladov a následné rušenie prevádzok zdravotníckych zariadení a pretrvávajúce ťažkosti v budovaní a zabezpečovaní záchranej služby. Kvalitatívnu úroveň poskytovania služieb v oblasti zdravotníctva okrem nevyhovujúceho technického a kvalitatívneho stavu prevádzkovaných objektov negatívne

ovplyvňuje morálna a fyzická zastaranosť technických zariadení a technologického zabezpečenia. Zariadenia zdravotníckej starostlivosti v súčasnosti prechádzajú procesom transformácie na neziskové organizácie a iné typy subjektov.

Stav hmotnej infraštruktúry v zdravotníctve nespĺňa v súčasných podmienkach SR bezpečnostné a hygienické štandardy a smernice EÚ pre ochranu pacientov a zdravotníckeho personálu a neumožňuje poskytovať kvalitnú, teritoriálne a finančne dostupnú a na báze moderných liečebných postupov a zdravotníckych techník založenú zdravotnú starostlivosť. Zároveň je vykazovaná neefektívna a energeticky vysoko náročná prevádzka budov zdravotníckych zariadení spôsobená práve ich zlým technickým stavom, zastaralosťou a niekoľkoročným poddimenzovaním investícií v sektore zdravotníctva.

Vyššie identifikované problémy majú priamy vplyv na úroveň vybavenosti obcí. **Prijímatelia pomoci:** zriaďovatelia zdravotníckych zariadení, obce, mestá, samosprávne kraje, neziskové organizácie ako poskytovatelia zdravotníckej starostlivosti, Slovenský červený kríž.

16. Vybudovať cyklistické chodníky a náučné chodníky v okolí obce Halič

Zdroj financovania: **ROP, prioritná os 6. Infraštruktúra cestovného ruchu Opatrenie 6.1 Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu**

Podporované aktivity:

Podpora budovania komplexných služieb cestovného ruchu s celoročným využitím, využitie minerálnych a geotermálnych prameňov pre rozvoj letnej a zimnej turistiky s komplexnými službami pre zákazníka, vytváranie rekreačných centier s možnosťami kultúrnych a poznávacích zájazdov spojených s predajom slovenských výrobkov (napr. sklo, porcelán, výšivky, ochutnávky vín spojených s predajom a pod), výstavba, rekonštrukcia, resp. dobudovávanie komplexných stredísk cestovného ruchu, podpora budovania a rekonštrukcie nekomerčnej mikroinfraštruktúry k strediskám CR, t.j. najmä mikroinfraštruktúry, ktorá sama o sebe neprodukuje zisk (parkoviská, inžinierske siete, verejné sociálne zariadenia, odpočívadlá, orientačné tabule), tvorba informačných a prezentačných materiálov, účasti na propagačných a prezentačných aktivitách cestovného ruchu, podpora prezentácie SR v zahraničí ako atraktívnej turistickej destinácie, podpora výstavby, obnovy a značenia turistických chodníkov, cyklotrás, náučných chodníkov, lyžiarskych tratí, vodných mól, prístavísk a pod., podpora rozvoja partnerskej spolupráce (miestnych a regionálnych samospráv so súkromnými poskytovateľmi služieb cestovného ruchu).

17. Zriadiť útulok pre túlavé zvieratá v rámci mikroregiónu Novohradské podzámčie

Zdroj financovania: BBSK, podnikatelia, verejná správa, MŽP vlastné zdroje obcí a iné podporné fondy EU, nadácie.

18. Naštartovať cezhraničnú spoluprácu

V súčasnosti sa schvaľujú nové cezhraničné programy - programy susedstva (NNI) na programovacie obdobie 2007-2013, ktoré sa budú implementovať na úrovni NUTS III - kraje. Interreg je veľmi dobrý nástroj, prostredníctvom ktorého sa realizujú spoločné projekty, investičné aj neinvestičné v rámci cezhraničnej spolupráce. Slovensko-Maďarsko.

19. Vzdelávanie obyvateľov obce – neinvestičné projekty

Výchova a vzdelávanie patria medzi najvýznamnejšie a trvalé priority SR. Ich podpora je nevyhnutnou súčasťou vytvárania modernej slovenskej spoločnosti, v ktorej je vzdelávanie zdrojom dlhodobej konkurencieschopnosti Slovenskej republiky, čo ovplyvňuje jej postavenie v Európe, ako aj všestranný rozvoj osobnosti a uplatnenie každého občana.

Zdroje financovania: **OP Vzdelávanie Prioritná os 1 Moderné vzdelávanie pre znalostnú spoločnosť Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú** (základné školy, stredné školy).

Podporované budú aktivity: prispôsobenie učebných plánov a učebných osnovy tak, aby boli smerom k rozvoju kľúčových kompetencií potrebných na úspešné uplatnenie na trhu práce v znalostnej ekonomike, Inovovať metódy a formy vyučovania s cieľom posilniť poznatkovo - hodnotovú a tvorivo – humánnu zložku výchovy a vzdelávania. Podpora projektov pre rozvoj školských výchovno-vzdelávacích programov orientovaných na podporu samostatného učenia sa žiakov (naučiť sa učiť, podpora tvorivého a kritického myslenia) a rozvoj tímovej spolupráce.

Celková premena tradičnej školy na modernú bude spočívať v mnohých elementoch. Predovšetkým sa musí zmeniť škola z inštitúcie odovzdávajúcej poznatky na učiacu sa komunitu, prejsť od odovzdávania encyklopedických vedomostí žiakovi ku komplexnému rozvoju osobnosti žiaka; od vyučovania k učeniu sa; od pasivity žiaka k aktivite, samostatnosti, tvorivosti, prežívaniu práce žiaka; od klasického učiteľa k učiteľovi-poradcovi; od orientácie na priemerného žiaka k diferencovanému a individuálnemu prístupu k žiakom; od frontálnosti práce žiakov ku kooperatívnosti žiakov a projektovo-orientovanému vyučovaniu; od izolovaných predmetov k ich integrácii; od kriedy a tabule k aktívnemu využívaniu IKT vo vyučovaní; od dôrazu na obsah učiva k dôrazu na celý proces vyučovania.

Na zabezpečenie cieľov premeny školy na modernú je nevyhnutné skvalitniť prípravu a celoživotné vzdelávanie učiteľov, ktorí musia byť pripravení na neustále zmeny v potrebách vzdelávania. Keďže zmeny prebiehajú dynamicky, je nevyhnutné zabezpečiť ich efektívne ďalšie vzdelávanie.

8. Akčné plány obce Halič

	Žiadateľ	Investor	Zdroje			Zamestnanosť/iné
			Obd obie reali zácie	Finacovanie		
1. <i>Obnova miestnych komunikácií a dažďovej kanalizácie</i>	Obec Halič	Obec Halič	2008 - 2010	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	
2. <i>Modernizácia osvetlenia v obci Halič</i>	Obec Halič	Obec Halič	2010 - 2012	Štrukturálne fondy EU	štát. rozp. + obec	
3. <i>Rekonštrukcia ZŠ s MŠ – zateplenie, výmena okien</i>	Obec Halič	Obec Halič	2007 - 2009	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozpočet	
4. <i>Odstránenie havarijného stavu vodovodu /azbestocement/ v obci Halič</i>	StVS a.s. B.Bystrica	StVS a.s. B. Bystrica	2007 - 2012	Štrukturálne fondy EU, Vlastné zdroje		
5. <i>Rekonštrukcia zámku Halič</i>	Imet, a.s. Košice	Imet, a.s. Košice	2008 - 2016	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	50
6. <i>Revitalizácia a rozširovanie zelených plôch, rekonštrukcia centra obce</i>	Obec Halič	Obec Halič	2006 - 2010	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	
7. <i>Vybudovanie inžinierskych sietí v lokalite Halič – Horné pole</i>	Obec Halič	Obec Halič	2008 - 2014	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	

8. Rekonštrukcia a nadstavba Domu kultúry, rozšírenie obecnej knižnice, vytvorenie obecného múzea	Obec Halič	Obec Halič	2008 – 2010	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	
9. Vybudovanie skládky biologického odpadu	Obec Halič	Obec Halič	2008 – 2011	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	1
10. Rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky /NKP/ rímsko-katolíckeho kostola	Rímsko-kat. cirkev, farnosť St.Halič	Rímsko-kat. cirkev, farnosť St.Halič	2007 – 2010	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp., obec - spolufin.	
11. Prestavba NKP budovy bývalej synagógy na evanjelický kostol	Evanj. cirkev Mašková	Evanj. cirkev Mašková	2007 - 2008	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp., obec - spolufin.	
12. Rekonštrukcia a rozšírenie športového areálu TJ Slovan Halič	Obec Halič	Obec Halič	2008 – 2012	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	1
13. Chodník pre peších Sol'ný úrad – cintorín	Obec Halič	Obec Halič	2007 - 2010	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	
14. Vvýmena strechy a zateplenie budovy zdravotného strediska	Obec Halič	Obec Halič	2010 - 2012	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	

15. Rozšírenie služieb Tele-Domu <i>/monitorovacie a infor.stredisko/ Internetizácia obce</i>	OZ Haličské Podzámč.	OZ Haličské Podzámč.	2008	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	1
16. Vybudovanie chodníkov na UI. staničnej a časti UI. mieru	Obec Halič	Obec Halič	2009 – 2011	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	
17. Vybudovanie detského ihriska v areáli TJ	Obec Halič	Obec Halič	2007 – 2008	vlastné zdroje	štát. rozp.	
18. Vybudovanie priemyselného parku v obci	Obec Halič	Obec Halič	2008 – 2012	Štrukturálne fondy EU, vlastné zdroje	štát. rozp.	100
19. Vzdelávacie aktivity(neinvestič. projekty)	Obec Halič v rámci Mikroregi ónu Novohrad ské Podzám.	Obce Mikrore- giónu	2007 - 2009	ŠF		
20. Zriadiť útulok pre opustené zvieratá	Obec Halič v rámci Mikroregi ónu Novohr. Podzámčie	Obce Mikrore- giónu	2010	vlastné zdroje obcí Mikroreg. Novohradské podzámčie	štát. rozp.	1

9. ZÁVER

Európska únia vytvorila pre svojich prístupujúcich členov nástroje štrukturálnej a regionálnej politiky, ktoré majú pomôcť k vyrovnávaniu hospodárskych a sociálnych rozdielov medzi jej jednotlivými oblasťami. Nie všetky regióny totiž majú rovnakú štartovaciu pozíciu a šancu čeliť výzvam meniaceho sa ekonomického prostredia. EÚ preto zvolila inú cestu - cestu **politiky solidarity**.

Medzi jej nástroje patria **3 štrukturálne fondy , fondy poľnohospodárstva a rozvoja veku a fond rybolovu**, sú zamerané na rozvoj regiónov s nižším HDP. Aby sa obec mohla uchádzať o podporu z týchto fondov je potrebné mať spracovaný rozvojový dokument na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť v obci Halič.

Vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvaloudržateľného rozvoja tak, aby sa obec v rámci politiky súdržnosti Banskobystrického samosprávneho kraja a Kohéznej politiky EÚ stala rovnocenným partnerom.

Zdroj informácií: KS ŠÚ v Banskej Bystrici

Obecný úrad Halič

a [www. stránky](#)

Informácie o programovacom období 2007 -2013, boli poskytnuté zo Školiacich materiálov v rámci projektu „ Posilnenie regionálnych a lokálnych kapacít pre riadenie a implementáciu pomoci zo ŠF EÚ “

10. Prílohy

Uznesenie Obecného zastupiteľstva v Haliči o schválení PSEKR obce Halič

Spracovatelia:

- odborný garant Ing. Anna Pisárová, BBSK
- OZ Budúcnosť je zdravý život Banská Bystrica
- Petra Pisárová a Martina Pisárová

HALIČ 2006